

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Nenaplněné touhy postav ve sbírce povídek Lettipark od Judith Hermannové

Unfulfilled Desires in the Story Collection Lettipark by Judith Hermann

Šárka Bejčková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Viera Glosíková, CSc.

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor: N AJ-NJ

2019

Odevzdáním této diplomové práce na téma Nenaplněné touhy postav ve sbírce *Lettipark* od Judith Hermannové potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha 15. 4. 2019

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí mé práce, doc. PhDr. Vieře Glosíkové , CSc. za její cenné rady a ochotu při zpracování celé diplomové práce.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá tematickou interpretací povídek ze sbírky *Lettipark* od Judith Hermannové, která vyšla v roce 2016, český překlad byl publikován roku 2018. V rámci jednotlivých interpretací budou akcentovány představy, očekávání a sny, které nebyly realizované. Jedná se o nenaplněné touhy jednotlivých povídkových postav. Součástí práce je také zakotvení autorky v literárním životě německé literatury od poloviny 90. let minulého století po současnost. Zohledněna je v práci rovněž recepce prozačky v České republice.

KLÍČOVÁ SLOVA

německá literatura, povídka, touha, Judith Hermannová, analýza postav, tematická interpretace

ABSTRACT

This diploma thesis focuses on thematic interpretation of the short stories collection *Lettipark* by Judith Hermann, which was released in 2016 in German language. The Czech translation was published in 2018. Within individual interpretations never realized images, expectations and dreams will be accented. They may be regarded as unfulfilled desires of the main characters of the short stories. One part of this diploma thesis also includes the categorization of the author into German literature since the middle 90's of the last century until today. The prose writer's reception in the Czech Republic is also taken into consideration.

KEY WORDS

German literature, short story, desire, Judith Hermann, character analysis, thematic interpretation

Obsah

Úvod	9
1. Judith Hermannová	11
1. 1. Počátky tvorby a biografický kontext	11
1.2. „Fräuleinwunder“	11
1.3. Prozaická tvorba autorky.....	13
1. 3. 1. <i>Letní dům, později (Sommerhaus, später)</i>	13
1. 3. 2. <i>Nic než přízraky (Nichts als Gespenster)</i>	14
1. 3. 3. <i>Alice (Alice)</i>	14
1. 3. 4. <i>Počátek veškeré lásky (Aller Liebe Anfang)</i>	16
2. Charakteristika tvorby Judith Hermannové	18
2. 1. Základní rysy.....	18
2. 2. Modus vypravování	19
2. 3. Prozaické žánry.....	19
2. 5. Intertextualita.....	20
2. 6. Postavy	20
3. Recepce Judith Hermannové v ČR.....	21
3. 1. Pražský divadelní festival.....	22
3. 2. Inscenace románu <i>Počátek veškeré lásky (Aller Liebe Anfang)</i>	22
3. 3. Debata nad knihou měsíce v Literárních novinách	23
3. 4. Překlady knih do českého jazyka	23
4. Intepretace	24
4. 1. Povídka <i>Uhlí (Kohlen)</i>	24
4. 1. 1. Tematická interpretace	24
4. 1. 2. Analýza postav.....	25
4. 1. 3. Nenaplněné touhy	26
4. 2. Povídka <i>Fetiš (Fetisch)</i>	27
4. 2. 1. Tematická interpretace	27
4. 2. 2. Analýza postav.....	27
4. 2. 3. Nenaplněné touhy	29
4. 3. Povídka <i>Solaris (Solaris)</i>	30
4. 3. 1. Tematická interpretace	30
4. 3. 2. Analýza postav.....	30
4. 3. 3. Nenaplněné touhy	32
4. 4. Povídka <i>Básně (Gedichte)</i>	33
4. 4. 1. Tematická intepretace.....	33
4. 4. 2. Analýza postav.....	33
4. 4. 3. Nenaplněné touhy	34

4. 5. Povídka <i>Lettipark (Lettipark)</i>	35
4. 5. 1. Tematická interpretace	35
4. 5. 2. Analýza postav.....	36
4. 5. 3. Nenaplněné touhy.....	37
4. 6. Povídka <i>Svědci (Zeugen)</i>	38
4. 6. 1. Tematická interpretace	38
4. 6. 2. Analýza postav.....	38
4. 6. 3. Nenaplněné touhy.....	39
4. 7. Povídka <i>Papírová vlaštovka (Papierflieger)</i>	40
4. 7. 1. Tematická interpretace	40
4. 7. 2. Analýza postav.....	40
4. 7. 3. Nenaplněné touhy.....	42
4. 8. Povídka <i>Ostrovy (Inseln)</i>	43
4. 8. 1. Tematická interpretace	43
4. 8. 2. Analýza postav.....	43
4. 8. 3. Nenaplněné touhy.....	45
4. 9. Povídka <i>Pyl z topolů (Pappelpollen)</i>	45
4. 9. 1. Tematická interpretace	45
4. 9. 2. Analýza postav.....	46
4. 9. 3. Nenaplněné touhy.....	47
4. 10. Povídka <i>Pár vzpomínek (Manche Erinnerungen)</i>	48
4. 10. 1. Tematická interpretace	48
4. 10. 3. Analýza postav.....	48
4. 10. 3. Nenaplněné touhy.....	49
4. 11. Povídka <i>Mozek (Gehirn)</i>	50
4. 11. 1. Tematická interpretace	50
4. 11. 2. Analýza postav.....	50
4. 11. 3. Nenaplněná touha.....	51
4. 12. Povídka <i>Dopis (Brief)</i>	53
4. 12. 1. Tematická interpretace.....	53
4. 12. 2. Analýza postav.....	54
4. 12. 3. Nenaplněné touhy.....	54
4. 13. Povídka <i>Sny (Träume)</i>	55
4. 13. 1. Tematická interpretace	55
4. 13. 2. Analýza postav.....	55
4. 13. 3. Nenaplněné touhy.....	56
4. 14. Povídka <i>Východ (Osten)</i>	57
4. 14. 1. Tematická interpretace.....	57

4. 14. 2. Analýza postav	57
4. 14. 3. Nenaplněné touhy	58
4. 15. Povídka <i>Návrat (Rückkehr)</i>	59
4. 15. 1. Tematická interpretace	59
4. 15. 2. Analýza postav	59
4. 15. 3. Nenaplněné touhy	61
4. 16. Povídka <i>Křižovatky (Kreuzungen)</i>	62
4. 16. 1. Tematická interpretace	62
4. 16. 2. Analýza postav	62
4. 16. 3. Nenaplněné touhy	63
4. 17. Povídka <i>Matka (Mutter)</i>	64
4. 17. 1. Tematická interpretace	64
4. 17. 2. Analýza postav	64
4. 17. 3. Nenaplněné touhy	65
ZÁVĚR	67
RESUMÉ	70
Seznam použitých informačních zdrojů	73
Seznam příloh	77

Úvod

Středobodem diplomové práce jsou nenaplněné touhy postav v povídkové sbírce *Lettipark* od Judith Hermannové, která vyšla v roce 2016. Český překlad byl publikován v prosinci roku 2018 a každé ze sedmnácti povídek bude věnována jedna kapitola.

Cílem této práce je čtenáři představit témata jednotlivých povídek ze sbírky, která úzce souvisí s charakteristikou hlavních postav v příbězích. Na základě této analýzy pak budou interpretovány možné nenaplněné touhy (ve smyslu představ, očekávání či životních snů) jednotlivých figur, které se ukáží jako nenaplněné. Pozornost bude věnována rovněž otázkám, co stálo v cestě jejich realizaci.

Důvodem výběru tohoto tématu byl především styl psaní Judith Hermannové, se kterým jsem se setkala nejdříve u jejího prvního vydaného díla *Letní dům, později (Sommerhaus, später)*, rozebíraného v rámci literárního semináře. Její styl psaní, který bude podrobně rozebrán v druhé kapitole této práce, nabízí celou škálu možných interpretací. Judith Hermannová píše stroze, v jejím díle je mnoho nevyřčeno a čtenář je nucen hledat významy jejích slov mezi řádky a přemýšlet nad možnou interpretací textu. Ačkoliv její tvorba vyznívá často melancholicky, čtenář může v jejích textech objevit i náznak humoru.

Práce bude členěna do čtyř hlavních kapitol, které budou krátce představeny. První z nich bude pojednávat o životě Judith Hermannové. Čtenář bude seznámen s jejím životopisem a počátky její tvorby. Dále bude vymezen pojem „Fräuleinwunder“ spolu s autorkami, které jsou do tohoto literárního směru společně s Judith Hermannovou řazeny. Součástí první kapitoly bude také charakteristika dosavadní tvorby autorky. U jejích předchozích knih *Letní dům, později (Sommerhaus, später)*, *Nic než přízraky (Nichts als Gespenster)*, *Alice (Alice)* a *Počátek veškeré lásky (Aller Liebe Anfang)* bude představen jejich obsah s krátkou interpretací. Druhá kapitola bude věnována detailnější charakteristice tvorby Judith Hermannové. Zde budou zmíněny typické rysy jejího stylu a forma vypravování. Součástí kapitoly bude také zdroj inspirace pro její prózy a intertextualita v jejích textech. Třetí kapitola přiblíží recepci Judith Hermannové v České republice. Budou představeny události spojené s tvorbou Judith Hermannové, zahrnující čtení pro veřejnost v Praze, debata nad knihou pořádaná Literárními novinami a překlady jejích děl do českého jazyka. Poslední kapitola bude věnována rozboru jednotlivých povídek, přičemž bude kladen důraz na rozbor témat příběhů a charakteristiku jednotlivých

postav. V rámci této kapitoly bude věnována pozornost rozboru nenaplněné touhy jednotlivých postav povídek. Řazení povídek v této diplomové práci se bude shodovat s uspořádáním autorky v knize.

1. Judith Hermannová

1. 1. Počátky tvorby a biografický kontext

Judith Hermannová, současná německy píšící autorka, se narodila 15. května roku 1970 v Berlíně v NSR. Kromě studia na katedře germanistiky a filosofie na Svobodné univerzitě v Berlíně, která však nedokončila, se věnovala také žurnalistice. Po určitou dobu pracovala v Berlíně jako číšnice a to až do roku 1996, kdy absolvovala praxi v newyorských novinách „New Yorker Staatszeitung“. Později získala stipendium Alfréda Döblina berlínské Akademie umění. V Alfred-Döblin-Haus ve Wewelsfleth v Německu pak během několika málo měsíců napsala devět povídek, které byly v roce 1998 zveřejněny pod názvem *Letní dům, později* (v originále *Sommerhaus, später*).¹ Vydání této knihy dosáhlo nebývalého čtenářského ohlasu a Judith Hermannovou okamžitě katapultovalo mezi německou literární elitu.²

K úspěšnosti knihy přispělo také hodnocení moderátora v *Literárním kvartetu*. *Literární kvartet* patří k jednomu z nejvýznamnějších televizních literárních pořadů, který, kromě knižních veletrhů, upozorňuje na zajímavé knižní tituly. Nejslavnějším a nejvlivnějším moderátorem toho pořadu byl Marcel Reich-Ranicki, který se zaměřoval jak na díla dosud neznámých autorů, tak i na knihy autorů již známějších, které však dosud nebyly nominovány. O Judith Hermannové, která v té době zatím nepatřila ke známým spisovatelům, řekl: „*Wir haben eine neue Autorin bekommen, eine hervorragende Autorin. Ihr Erfolg wird groß sein.*“³ Stačilo, aby se o Judith Hermannové ve svém pořadu takto pochvalně zmínil a její debutové sbírky povídek *Letní dům, později* (*Sommerhaus, später*) se jen krátce nato prodalo neuvěřitelných čtvrt milionu výtisků.⁴

1.2. „Fräuleinwunder“

Judith Hermannová bývá po vydání svého debutu *Letní dům, později* (*Sommerhaus, später*) často zařazována do směru „dívčí zázrak“ (v německém originále „Fräuleinwunder“). Tento termín vznikl ve Spojených státech amerických

¹ *Internationales Literaturfestival Berlin. Judith Hermann.* [online]. [cit. 14. 2. 2019] Dostupné z: <http://literaturfestival.com/autoren/autoren-2009/judith-hermann>

² GLOSÍKOVÁ, Viera et al. *Slovník německy píšících spisovatelů*. Praha: Libri, 2018, s. 330

³ *Internationales Literaturfestival Berlin. Judith Hermann.* [online]. [cit. 14. 2. 2019] Dostupné z: <http://literaturfestival.com/autoren/autoren-2009/judith-hermann>

⁴ HEINRICHOVÁ, Naděžda a kol. *Německá próza po roce 2000*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2015, s. 17

již okolo padesátých let, ale až v letech devadesátých ho poprvé použil kulturní redaktor týdeníku SPIEGEL Volker Hage, který tímto termínem označil právě skupinu autorek píšících na konci dvacátého století.⁵ Jedná se o autorky, které byly narozeny kolem roku 1960 a jejichž první romány a povídky vyšly na konci devadesátých let.⁶ Někdy bývá tento termín označován také jako *Girlie-Kultur* – pod kterým rozumíme hnutí sebevědomých žen, které už neměly zapotřebí vést feministická hnutí za práva žen. Pro ně je tak typický strážlivý styl psaní a mezi širokou škálou témat dominují témata jako láska či erotika.⁷ Označení „Fräuleinwunder“ se také snaží upozornit na mezigenerační přesah v německy psané literatuře po roce 2000. Německá kritika o těchto autorkách svého času mluvila jako o autorkách, které byly téměř spásou německy psané literatury propůjčující literatuře nový směr.⁸ V médiích se prezentovaly jako mladé, svobodné, single a dynamické spisovatelky.⁹ Podařilo se jim mimo jiné oživit německý knižní trh a propůjčily německé literatuře nový směr. Volker Hage tímto termínem označil pouze Judith Hermannovou a Karen Duveovou, řadí se mezi ně však také Julia Zehová, Julia Francková, Tanja Dückersová, Alexa Hennigová a další.¹⁰

Ačkoliv ji kritika do proudu „Fräuleinwunder“, který se nakonec ukázal být více politický, než se zdálo, od počátku její tvorby řadila a stále řadí, Hermannová se tomuto zařazení brání. Její kolegyně jsou často politicky angažované a i ve svých románech a povídkách rády politizují. V rozhovorech jsou si ve svých názorech a pohledech na věc velmi jisté. V tomto ohledu se od Judith Hermannové podstatně liší. Ta ve svých dílech nikterak nepolitizuje. Ve věcech zcela jasno nemá, což se odráží v její melancholicky vyznívající tvorbě, která, častokrát bez výrazného příběhu či závěru, se zcela soustřeďuje na atmosféru a na pocit vyvolaný situací, obrazem či okamžikem.¹¹

---

⁵ NAGELSCHMIDT, Ilse. *Der Vortrag „Fräulein Wunder – Schreibwunder. Autorinnen zwischen Vermartung und Botschaft“ an der Pedf UK vom 22. 3. 2011*

⁶ BRENNER, Peter, J. *Neue deutsche Literaturgeschichte: vom „Ackermann“ zu Günter Grass*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1996, s. 362

⁷ NAGELSCHMIDT, Ilse. *Der Vortrag „Fräulein Wunder – Schreibwunder. Autorinnen zwischen Vermartung und Botschaft“ an der Pedf UK vom 22. 3. 2011*

⁸ HEINRICHOVÁ, Naděžda a kol., 2015. *Německá próza po roce 2000*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, s. 18-19. ISBN 978-80-7465-183-0

⁹ Řečeno v rámci debaty nad knihou měsíce pořádané Literárními novinami dne 28. 2. 2019.

¹⁰ BRENNER, Peter, J. *Neue deutsche Literaturgeschichte: vom „Ackermann“ zu Günter Grass*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1996, s. 362

¹¹ HERMANNOVÁ, Judith. Alice. E-book. Brno: Větrné mlýny, 2016, s. 295-297.

1.3. Prozaická tvorba autorky

1. 3. 1. *Letní dům, později (Sommerhaus, später)*

Ve své prvním sbírce *Letní dům, později*, která byla následně přeložena do více než 17 jazyků, popisuje Judith Hermannová životní pocity tehdejších dvacátníků až třicátníků, kteří jsou vnitřně neklidní, tápou a nacházejí se v jakémsi permanentním uvědomění vratkosti života a toho, že se vše může v daném okamžiku naprosto od základů změnit. Sama Judith Hermannová popisuje v rozhovoru pro ArtCafé hlavní postavy této sbírky povídek jako bytosti, které mají představu určité změny či bodu zlomu, která by se měla dostavit a změnit tak životy hlavních hrdinů. Tyto postavy ví, že je potřeba učinit určité životní rozhodnutí, a ačkoliv ho odkládají, jsou si vědomi toho, že toto rozhodnutí někdy povede – k určité profesi, manželství, rodinnému domku apod.¹²

Hlavní hrdiny těchto povídek tvoří převážně lidé z velkoměsta, umělci nebo alespoň lidé s uměleckými ambicemi. Jsou to lidé melancholičtí, často také bohémští, jejichž životní cesty se v knize prolínají s životy dalších lidí, avšak často toto prolnutí trvá jen velmi krátkou dobu.¹³ Tento pocit nenaplněnosti, hledání uspokojení a zároveň také neschopnost tato uspokojení naplnit jsou témata, která autorku provází i v jejích dalších dílech. Už v této první knize Judith Hermannová ukázala svoji schopnost dokonale vystihnout atmosféru situace a na malém úseku textu, který působí často až velmi stroze, říci hodně.¹⁴ To je zřejmé z následujícího úryvku z povídky, která nese název *Camera Obscura*.

„Umělec se nabízí. Stojí náhle před ní, s těma krásnýma černýma očima a Marie, která ho viděla v televizi, ho okamžitě pozná. Dolévá jí neochvějně vodku a klade těžké otázky. Co je pro tebe být šťastná? Už jsi někdy někoho zradila? Je ti nepříjemné, když dosáhneš něčeho jenom kvůli vzhledu? Marie pije vodku, váhá, říká – Štěstí je vždycky ten okamžik předtím. Vteřina před okamžikem, kdy bych vlastně měla být šťastná, v této vteřině

---

¹² KAŇKOVÁ, M. *Český rozhlas Vltava. Kompletní rozhovor z ArtCafé* [online], 2018. [cit. 14. 2. 2019] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/klicem-k-lidskemu-zivotu-je-touha-judith-hermannova-predstavuje-povidkovou-7685850>

¹³ JIČÍNSKÁ, Veronika. *Hermann Judith. Letní dům, později; Nic než přízraky* [online], 2003. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/10055/hermann-judith-letni-dum-pozdeji-nic-nez-prizraky>

¹⁴ Řečeno v rámci debaty nad knihou měsíce pořádané Literárními novinami dne 28. 2. 2019.

jsem šťastná a nevím o tom. Už jsem zradila hodně lidí, myslím. A líbí se mi dosahovat věcí díky svému vzhledu.“¹⁵

1. 3. 2. *Nic než přízraky (Nichts als Gespenster)*

O pět let později, tedy v roce 2003, přichází Judith Hermannová se svou další sbírkou povídek, která nese název *Nic než přízraky (Nichts als Gespenster)*. I v této sbírce sedmi povídek panuje podobná atmosféra jako v autorčině prvotině. Ačkoliv se na první pohled může zdát, že se neodehrává nic zvláštního, že postavy spíše proplovají životem, má čtenář stejně pocit, že se právě něco velmi důležitého děje. A že se blíží a každou chvíli se může odehrát určitý zlom a obrat v ději.¹⁶

Určitou změnu oproti první knize autorky můžeme vidět v hlavních postavách jednotlivých povídek. Hrdinky a hrdinové jsou o něco starší, některé z nich už dokonce mají děti. Přesto jim zůstala, pro díla Judith Hermannové zcela typická, melancholie a jistá neurčitost. Podle některých kritiků jsou tyto povídky sice delší, ale ve své podstatě jsou určitou variací příběhů z knihy první. Někteří kritikové tohoto díla vytýkají Judith Hermannové také nedostatečnou jazykovou přesnost nebo snahu o to být až příliš moderní, o čemž svědčí například hojně se opakující obraty jako „nicht wirklich“ nebo „das passiert“. ¹⁷ Brzy po vydání této knihy se čtenářská obec rozdělila na dva tábory – na fanoušky, kteří se jejího minimalisticko-melancholického stylu nedokázali nabažít a na druhé strany na odpůrce jejích knih, kteří poukazovali na bezobsažnost a prázdnotu jejích textů. ¹⁸ O úspěšnosti knihy však svědčí mimo jiné fakt, že byla v roce 2006 zfilmována. Režisérem toho snímku a zároveň scénáristou v jedné osobě se stal Martin Gypkens. ^{19 20}

1. 3. 3. *Alice (Alice)*

V pořadí třetí kniha Judith Hermannové vychází až šest let po vydání knihy *Nic než přízraky*, tedy v roce 2009. Ve sbírce pěti povídek, která nese název *Alice*, popisuje Judith

¹⁵ HERMANNOVÁ, Judith, 2000. *Letní dům, později*. Brno: Větrné mlýny, s. 133-134

¹⁶ JIČÍNSKÁ, Veronika, 2003. *Hermann Judith. Letní dům, později; Nic než přízraky* [online]. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/10055/hermann-judith-letni-dum-pozdeji-nic-nez-prizraky>

¹⁷ tamtéž

¹⁸ HOCH, Jenny, 2009. *Spiegel Online. Müder Todesengel über Berlin* [online] [cit. 2019-02-20] Dostupné z: <https://sites.google.com/site/novaiso690/priklady-harvardsky-system-jmeno-datum/elektronicke-zdroje-harvardsky-system>

¹⁹ Martin Gypkens je scénárista a režisér narozený roku 1969 v Bonnu v Německu. Kromě filmu *Nichts als Gespenster* režíroval také drama *Wir* nebo televizní film *Schluss mit lustig!* (dle: <https://www.csfd.cz/tvurce/7983-martin-gypkens/> [cit. 2019-02-21])

²⁰ *Česko-slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2019-02-21] Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/7983-martin-gypkens/>

Hermannová umírání a pocity prázdnoty, které po smrti pozůstali prožívají. Hlavní postavou, jak sám titul knihy napovídá, je Alice, která nás provází všemi pěti povídkami. V každé z nich zemře Alici jeden z jí blízkých lidí.²¹

Pět úmrtí pěti mužů – Michy, Conrada, Richarda, Malteho a Raymonda. Příběhy v knize jsou provázány různým způsobem, ať už se jedná o úmrtí náhlé, očekávané i neočekávané. Judith Hermannová v této knize vystupuje z kruhu melancholie a uvažuje nad tím, co bude, jak se dá žít se smrtí druhého v sobě. Ačkoliv je ústřední téma této knihy smrt, otevírá v podtextu Judith Hermannová další velmi zajímavé téma – a sice odumírání mužského principu.²²

V českém vydání bylo možné knihu zakoupit od roku 2013 a do češtiny ji přeložila překladatelka a zároveň scénáristka a dramaturgyně Tereza Semotamová. Ta v rozhovoru pro Český rozhlas Vltava přiznala, že si chvílemi pohrávala s myšlenkou, zda v knize nejde o více Alic, či jestli Alice nesymbolizuje pouze jakousi důvěrnici nebo předzvěst smrti. Ve druhé povídce dojde k úmrtí jejího dávného přítele krátce po jejím příjezdu. Přiznává také, že v průběhu psaní člověka napadá, jak tu tíhu může Alice vlastně vydržet a do jaké míry se úmrtí v jednotlivých příbězích prolínají. Podle jejího názoru je také pravdou, že první dva příběhy v této sbírce jsou daleko propracovanější a mají daleko intenzivnější atmosféru, než zbylé tři příběhy. Dle jejích slov je to zapříčiněno mimo jiné tím, že Judith Hermannová přestala po dopsání druhého příběhu kouřit a tak se její psaní stalo ještě strožší a autorka používá ještě kratší věty, než je u ní zvykem.²³

Ačkoliv Alici v průběhu knihy navždy opustí pět, pro ni důležitých mužů, nejsilnější z příběhů je právě ten poslední, kdy umírá její manžel. V knize se nedozvídáme příčinu jeho úmrtí, děj se odehrává až po jeho smrti, kdy se Alice rozhodne protřídit jeho oblečení. Rozhodne se, že část vyhodí, část dá na charitu a jen ty nejdůležitější a pro ni nejvýznamnější věci si nechá. S každým kouskem oblečení, který bere do rukou, vzpomíná na situace, které má s nimi spojené, kdy je Raymond nosil. V jedné z jeho kapes pak najde zbylý kousek vanilkového rohlíčku zabaleného do papíru. Právě tomuto detailu se Judith Hermannová v příběhu věnuje nejvíce. Alice si v duchu představuje Raymonda, živého v pekařství, jak si tento rohlíček kupuje. Neví, zda v tu chvíli byla s ním, ale vzpomínka na

---

²¹ MYŠKOVÁ, Ivana, 2013. *Český rozhlas Vltava. Co prožívají pozůstali v nové povídkové knize Judith Hermannové Alice?* [online]. [cit. 2019-02-21] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/co-prozivaji-pozustali-v-nove-povidkove-knize-judith-hermannove-alice-5096166>

²² HERMANNOVÁ, Judith. *Alice*. E-book. Brno: Větrné mlýny, 2015, s. 295-297

²³ tamtéž

to, že Raymond byl živý a kupoval si něco v pekařství, je pro ni hmotným důkazem toho, že tu její manžel ještě před nedávnem byl a najednou už není. „*Měl hlad. Živý, prostý hlad. Dal si mandlový rohlíček. Kupoval si ho v jedné pekárně, jinak nikde. Byla Alice vůbec u toho? Byla u toho, když si Raymond vanilkový rohlíček objednával, ulomil jí kousek, dal jí ho do ruky, nebo rovnou do pusy? Chceš ještě? Ne, díky. A poslední kousek zmizel zpátky v sáčku, Raymond nechal poslední kousek spadnout do sáčku, sáček zabalil a strčil do kapsy. Kdy? Nebo byl sám? A kam s tím ted’? Na papírovém sáčku vytištěná kresba vycházejícího slunce. Dobré ráno. Kam s tím zbytkem, kam s ním – to se ted’ musí naučit.*“

24

Judith Hermannová však nepopisuje smrt jako něco hrozného. Díky její věcnosti a strohosti tato kniha není smutná, spíše jen melancholicky popisuje to, co nastane po smrti. Důkazem toho je setkání Alice a Margaret, jejíž manžel zemřel ve třetí povídce. Věcně a bez patosu popisuje autorka jejich setkání, kdy obě jen tiše sedí – dvě bezdětné vdovy a život jednoduše plyne dál. Baví se o zcela obyčejných věcech, například o tom, co je potřeba udělat na zahradě. Judith Hermannová jasně popisuje, že smrtí blízkého člověka, život pozůstalých nekončí a pokračuje dál.²⁵

1. 3. 4. *Počátek veškeré lásky (Aller Liebe Anfang)*

Po třech sbírkách povídek přichází v roce 2014 Judith Hermannová se svým prvním románem, ve kterém popsala aktuální téma – stalking a také jeho odvrácenou stranu, kterou je samota. Kniha však není jen o stalkingu. Výrazně se zde hlásí o slovo také neméně dobové existenciální téma odcizení a pasivity. Poničené vztahy a narušené emoční vazby mezi nimi spolu s osamělostí. Jak sama Judith Hermannová v rozhovoru pro Frankfurter Allgemeine řekla, byla často dotazována v různých rozhovorech, zda někdy nějaký román napíše. A přiznává také, že pro ni bylo tento román velmi těžké napsat. Častokrát nebyla daleko od toho své psaní vzdát. Uvědomila si však, že by ji postavy z románu nikdy neopustily a že nebude mít klid, dokud tento román nenapíše. Zároveň také

---

²⁴ HERMANNOVÁ, Judith. Alice. E-book. Brno: Větrné mlýny, 2015, s. 251-252

²⁵ MYŠKOVÁ, Ivana, 2013. Český rozhlas Vltava. Co prožívají pozůstalí v nové povídkové knize Judith Hermannové Alice? [online]. [cit. 2019-02-21] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/co-prozivaji-pozustali-v-nove-povidkove-knize-judith-hermannove-alice-5096166>

přiznává, že musela zapomenout na to, jak těžké to psaní bylo, jinak by nikdy už další knihu psát nezačala.²⁶

Hlavní postavou tohoto románu, který nese název *Počátek veškeré lásky* (*Aller Liebe Anfang*), je třicátnice Stella. Stella pracuje jako ošetrovatelka a společně se svojí dcerou a manželem žije v domě na okraji města. Stellin manžel je často na cestách a Stella žije uvězněná ve stereotypu a každodennosti všedních dnů. Ačkoliv je rodina velmi dobře finančně zajištěna, v životě Stelly něco chybí. Volný čas tráví v práci, na zahradě, se svojí dcerou Avou nebo namátkovou četbou knih a snaží se takto naplnit jakousi nenaplněnou touhu jejích dní. Dokud její klid a stereotyp nenaruší cizinec, který jí zazvoní na dveře. Jmenuje se Mister Pfister a začne Stelle posílat vzkazy a zásobovat ji předměty ze svého života. Každý den se jí určitým způsobem přibližuje, a ačkoliv si je Stella na rozumové úrovni vědoma toho, že by měla stalkera nahlásit na policii, v té citové rovině ji svým způsobem přitahuje a zajímá. Na konci románu dojde k násilí a Stellin manžel Jason se v tu chvíli může předvést jako ochránce a hrdina.²⁷

Judith Hermannová přiznává, že mnoho ze života Stelly, hlavní hrdinky románu, je s jejím životem hodně provázáno. Stella podle Hermannové ale představuje někoho, kdo dokáže žít v rodinném domě, s manželem a vykonávat běžném povolání – to je prý něco, čeho ona sama není schopna dosáhnout. Avšak samota a izolovanost, kterou Stellin život představuje, je něco co Judith Hermannová zažívá během psaní. Blízká je jí také práce pečovatelky, kterou Stella v příběhu zastává. Sama totiž trávila čas s tchýní, která byla na tyto služby odkázána a její přítelkyně pracovala jako asistentka pro lidi odkázané na cizí pomoc, takže jí je tento svět velmi blízký. I okruh jejích přátel tvoří lidé, kteří jsou o třicet nebo čtyřicet let starší než ona. Právě proto je také vyličení starých lidí v příběhu nezvyklé – popisuje je naprosto bez jakýchkoliv klišé a patosu. Jejich popis jako velmi moudrých a důstojných bytostí s obrovskou lidskou hodnotou, patří k tomu nejlepšímu, co román nabízí.²⁸

---

²⁶ MINKMAR, Nils. *Frankfurter Allgemeine. Judith Hermann im Gespräch. Mein Sohn findet meine Ängste völlig übertrieben.* [online], 2014. [cit. 2019-03-04] Dostupné z: <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/judith-hermann-im-gespraech-mein-sohn-findet-meine-aengste-voellig-uebertrieben-13076898.html>

²⁷ KOPÁČ, Radim. Idnes. Když život na autopilota promění stalking v lásku [online], 2014. [cit. 2019-03-05] Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/pocatek-veskere-lasky-recenze.A160713_144930_literatura_ts

²⁸ MINKMAR, Nils. *Frankfurter Allgemeine. Judith Hermann im Gespräch. Mein Sohn findet meine Ängste völlig übertrieben.* [online], 2014. [cit. 2019-03-04] Dostupné z: <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/judith-hermann-im-gespraech-mein-sohn-findet-meine-aengste-voellig-uebertrieben-13076898.html>

Judith Hermannová uzavírá román větou „*Die Veränderung ist kein Verrat*“. Zůstává tedy na čtenáři, jak si tento konec vyloží a jak optimistický mu bude závěr připadat. Je dokonce možné si položit otázku, zda Mister Pfeister reálně existoval nebo zda si ho jen Stella vytvořila ve své mysli. Ve výsledku na tom podle Judith Hermannové nezáleží. Důležité je to, že Stella našla sílu se ze svého stereotypu vymanit a rozhodla se svůj život změnit. A to je to právě to, čím se tento román liší od jejích sbírek povídek, kde hrdinové zůstávali pasivní a nadále se jen nechávali unášet proudem života.²⁹

2. Charakteristika tvorby Judith Hermannové

2. 1. Základní rysy

Jak již bylo zmíněno v předešlé kapitole, jazyk Judith Hermannové je typický svojí strohostí, redukcí a brilantní schopností vyjádřit velmi přesně a na malém úseku textu složité věci. Ačkoliv text může působit někdy až vágně a pragmaticky, témata tvorby Judith Hermannové jednoduchá a vágní nejsou. Ve své tvorbě se věnuje celé variaci mezilidských vztahů. Ať už se jedná o vzájemný vztah mezi kýmkoli, Judith Hermannovou ho nevnímá jako jednoduchý. V rozhovorech často artikuluje stanovisko, že vztahy lidí jsou zvláště komplikované a také, že se světy mužů a žen nemohou vlastně nikdy protnout. Ve svých knihách tak popisuje okamžiky, kdy jsou si lidé na okamžik velice blízcí. Tyto okamžiky jsou pro autorku klíčové, nicméně v jednotlivých příbězích dochází k následnému odcizení, kdy se cesty partnerů opět rozcházejí. Přiznává, že je to pro ni smutné poznání, dodává však, že o to víc považuje okamžiky blízkosti za cennější a domnívá se, že o to větší štěstí následně přinášejí.³⁰

V souvislosti s dosažením štěstí a životního naplnění pak Judith Hermannová zmiňuje pojem tzv. „melancholie příjezdu“ (v němčině „*Melancholie der Ankunft*“), který označuje jako pocit, který dobře zná. Pro člověka je přirozené, že touží po jakémsi naplnění. Zároveň ale zjistí, že když se do tohoto bodu naplnění dostane, věci nejsou tak jak si představoval. Pro tento pocit existuje také výraz „chci zůstat tam, kde jsem nikdy nebyl“ nebo čínské přísloví „střež se naplnění svých přání“. Zároveň však autorka přiznává, že vše záleží na charakteru člověka. Jsou lidé, kteří si něco přejí, dostanou to a jsou spokojení. Tento pocit však Judith Hermannová nezná, a ačkoliv přiznává, že je z toho

²⁹ VON KASSEL, Rainer. *Sächsische Zeitung. Das Liebesgewitter*. 2014, s. 8.

³⁰ KAŇKOVÁ, M. *Český rozhlas Vltava. Kompletní rozhovor z ArtCafé* [online], 2018. [cit. 14. 2. 2019] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/klicem-k-lidskemu-zivotu-je-touha-judith-hermannova-predstavuje-povidkovou-7685850>

na jednu stranu smutná, je to pro ni zároveň pocit, který ji při psaní inspiruje. Hovoří oněm jako o spodním proudu, který ji drží při životě a který vlastně ani pochopit nechce. Důležité pro ni je o něm přemýšlet.³¹

2. 2. Modus vypravování

Co se týče formy vypravování, většina povídek nejen ve sbírce Lettipark, ale i v předchozích knihách spisovatelky, je psána v er-formě. Podle slov autorky jí třetí osoba přináší potřebný odstup od příběhu, který by nebyla v první osobě schopna vyprávět. V ich-formě by psala pouze příběh natolik autobiografický, že by ho ve třetí osobě vyprávět nebyla schopna. Jak uvedla v rozhovoru, stává se jí to jen velmi zřídka. Většinou to vyplyne zcela přirozeně, že příběh začne psát ve třetí osobě, protože jí to umožní lepší pohled na věc a zejména odstup od postavy v příběhu. Srovnává to i se situacemi z běžného života – čím blíže u nějaké situace jsme, tím méně ji můžeme plně vnímat. Když se naopak od té situace vzdálíme, lépe se nám podaří situaci posoudit a vyprávět.³²

Impulzem pro vznik nového textu je pro Judith Hermannovou, jak autorka zdůrazňuje, často jen jedna věta. Věta, kterou někdo někomu řekne, a to ať už přímo jí nebo člověku, který sedí vedle. Může se jednat o obyčejnou vyřčenou větu, která však v autorce vyvolá pocit jakéhosi podtónu, kdy ta věta ve skutečnosti vyjadřuje něco jiného. Snaží se rozluštit tu skrytou zprávu, která se pak stane středobodem jejího příběhu. Pak se jí autorka snaží zapojit do kontextu, přemýšlí, která postava by ji mohla říct a komu, najde stůl, u kterého osoby sedí, pokoj, ve kterém ten stůl stojí. Až se dopravuje k možnému začátku textu a následně pak domýšlí jména, roční období, názvy, barvy atd. Při začátku psaní tak zná jen první polovinu textu a konec ji pak dovede úplně jinam, než původně zamýšlela.³³

2. 3. Prozaické žánry

Jak již bylo zmíněno, až na výjimku jednoho románu, se Judith Hermannová věnuje především krátkým povídkám. Ty zpravidla nekončí nějakým shrnutím nebo jasným vyústěním, autorka nechává prostor pro čtenářovu fantazii, aby si na základě atmosféry povídky a vlastních asociací, domýšlel možné pokračování příběhu. Psaní krátkých

---

³¹ KAŇKOVÁ, M. *Český rozhlas Vltava. Kompletní rozhovor z ArtCafé* [online], 2018. [cit. 14. 2. 2019] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/klicem-k-lidskemu-zivotu-je-touha-judith-hermannova-predstavuje-povidkovou-7685850>

³² tamtéž

³³ tamtéž

povídek není v Německu příliš obvyklé, což ostatně platí také pro Českou republiku. Není mnoho autorů, kteří by se věnovali výhradně psaní krátkých povídek (v německém jazyce „Kurzgeschichte“ v angličtině „short story“). Petr Štědroň v rámci debaty³⁴ nad knihou přiznal, že nezná mnoho českých autorů, kteří by na malé ploše dokázali vyjádřit velmi intimní, a přitom nepatetická a nesentimentální vyjádření. Čtenář musí hledat podtón ve větách a skryté významy zakódované v samotném textu. Hovořil také o tom, jak těžký je překlad autorčiných děl do češtiny. Často se jedná o překlad neslovesných vět, přičemž je nutné klást důraz na to, aby byl zachován rytmus jazyka. Sama Judith Hermannová, podle jeho slov, své texty několikrát přepisuje. Snaží se o ještě větší redukci vět a často není se svoji tvorbou spokojena a její texty jí připadají nehotové. V rámci přátelského rozhovoru pak hovořil o Judith Hermannové jako o velmi melancholickém, ale neméně přátelském člověku, s vynikajícím pozorovacím talentem, který v běžných životních situacích najde něco víc.³⁵

2. 5. Intertextualita

V díle Judith Hermann je také možné spatřit určité znaky intertextuality. Sama Judith Hermannová v rozhovoru pro ArtCafé přiznala, že by nebyla schopná psát, aniž by se neřadila na filmy a nečetla knihy. Vše, co přečte nebo zhlédne, má určitý vliv na její tvorbu. Dodává také, že četba se stala součástí jejího každodenního života. Mezi její oblíbené české spisovatele patří Jan Skácel, jehož dílo vetkala do knihy *Lettipark*, konkrétně do povídky *Svědci*. V rozhovoru také popisuje radost, když Petr Štědroň při překladu poznal tento řádek a identifikoval jej s Janem Skácellem. Cítí v tom jakousi spřízněnost a malé tajemství a je velmi šťastná, když se někomu podaří je rozluštit.³⁶

2. 6. Postavy

V dílech Judith Hermannové tvoří většinu z protagonistů ženy. Ať už se však jedná o muže, či ženu, jsou hlavní postavy pasivní. Ví, že by v jejich životě měla nastat jistá změna, nejsou s ním spokojeny, přesto nedokáží svůj život změnit. Jsou to vysoce citlivé osoby, které působí zasmušile a smutně. Zdají se být bezradní a nedokážou vyjádřit

---

³⁴ Řečeno v rámci debaty nad knihou měsíce pořádané Literárními novinami dne 28. 2. 2019.

³⁵ KAŇKOVÁ, M. *Český rozhlas Vltava. Kompletní rozhovor z ArtCafé* [online], 2018. [cit. 14. 2. 2019] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/klicem-k-lidskemu-zivotu-je-touha-judith-hermannova-predstavuje-povidkovou-7685850>

³⁶ tamtéž

pozitivní emoce. Osoby často hledají sebe sama, bezděčně se ve svých vzpomínkách vracejí do dětství nebo do minulosti, kde byli šťastnější.³⁷

Svým stylem psaní dodává Judith Hermannová svým postavám na „tajuplnosti“. Vztahy mezi postavami dokáže popsat na zdánlivě nedůležitých momentech všedních dní, které se můžou jevit jako důležitější, než chování hlavních postav během několika let. Během četby může mít čtenář pocit, že vzápětí přijde bod zlomu, že daná postava došla na rozcestí, kde bude muset rozhodovat o své existenci. Příběhy bez jasného ukončení však nechávají čtenáře polemizovat nad tím, zda postavy najdou odvahu na danou situaci zareagovat a vymanit se ze své komfortní zóny.³⁸

3. Recepce Judith Hermannové v ČR

Dříve, než bude představeno přijetí Judith Hermannové v České republice, považuji za důležité krátce zmínit recepci Judith Hermannové v Německu.

Ačkoliv autorka začala psát až ve svých 28 letech, byla díky získanému stipendiu finančně zajištěna a svoji první sbírku povídek vydala hned záhy po získání stipendia. Její první knihy se prodalo více než čtvrt milionu výtisků a i dnes patří mezi oblíbené autorky. Díky specifčnosti svého jazyka má samozřejmě i své kritiky. Při debatě nad knihou v Literárních novinách bylo dokonce zmíněno, že někteří lidé čtou vysloveně jen díla Judith Hermannové a vždy s nadšením vyhlíží její novou knihu. Recepci jak v České republice, tak v Německu, však výrazně ovlivňuje postoj Judith Hermannové k médiím. Nepatří mezi osoby, které se v médiích často prezentují. Dle slov Petra Štědrone³⁹ se díky své skromnosti ráda drží od médií dál. V rámci smluv s nakladateli samozřejmě plní své povinnosti, co se týče čtení pro veřejnosti či poskytování rozhovorů o knihách, aktivitě na sociálních sítích a časté prezentaci své tvorby se autorka distancuje.⁴⁰

Ohlas díla Judith Hermannové v České republice je velmi dobrý. Svědčí o tom například autorské čtení z knihy *Lettipark* v rámci Pražského německého divadelního festivalu německého jazyka, inscenace jejího románu *Počátek veškeré lásky* divadlem MeetFactory či uskutečnění debaty nad Knihou měsíce organizované Literárními novinami.

---

³⁷ GLOSÍKOVÁ, Viera et al. *Slovník německy píšících spisovatelů*. Praha: Libri, 2018, s. 330

³⁸ tamtéž, s. 330

³⁹ Řečeno v rámci debaty nad knihou měsíce pořádané Literárními novinami dne 28. 2. 2019.

⁴⁰ tamtéž

3. 1. Pražský divadelní festival

Od 18. 11. 2018 do 1. 12. 2018 se konal již 23. ročník pražského divadelního filmového festivalu⁴¹, a ač v porovnání s předešlými ročníky ubylo četby, měli na loňském návštěvníci tu čest, si poslechnout vybrané povídky z knihy *Lettipark*, kterou Judith Hermannová českým čtenářům představila. Judith Hermannová vybrala tři povídky ze své sbírky. Přečetla povídky *Svědci*, *Pár vzpomínek* a nakonec *Solaris*.⁴² Návštěvníci si tak mohli užít klid, pohodu a vyrovnanost, kterou autorka při čtení vlastních textů vyzařuje, jak zmiňují ve své recenzi autorčina čtení pro veřejnost Divadelní noviny. Dle slov autorky článku, Lenky Šaldové, tak Judith Hermannová čtenářům přiblížila atmosféru svých knih, kdy mohli pocítit nenaplněnou touhu postav a zvláštní smutek nad tím, že věci jsou právě tak a ne jinak.⁴³

3. 2. Inscenace románu *Počátek veškeré lásky (Aller Liebe Anfang)*

O tom, že je Judith Hermannová v České republice známou a oblíbenou autorkou svědčí také fakt, že jedna z jejích knih byla převedena na jevištní půdu. Jedná se o její jediný román *Počátek veškeré lásky (Aller Liebe Anfang)*, jež inscenoval dramaturg a umělecký šéf divadla MeetFactory⁴⁴ Matěj Samec⁴⁵. Zajímavé na této inscenaci je především neobvyklé uspořádání jevištní scény. Ta je situovaná na několika místech zkušebny, v jejímž středu stojí několik podest ohraničených kovovým plotem. Diváci se tak v průběhu hry mohou volně přemisťovat a získat tak nový úhel pohledu na příběh i na to, co se snaží být příběhem sděleno.⁴⁶ Tato hra měla premiéru 28. 2. 2017 a postavu hlavní hrdinky příběhu Stelly ztvárnila Anita Krausová.⁴⁷

⁴¹ *Pražský divadelní festival německého jazyka. 23. ročník festivalu* [online]. [cit. 2019-02-21] Dostupné z: <http://www.theater.cz/>

⁴² Informace o čtených povídkách byla zjištěna na základě e-mailové korespondence s Petrem Štědrněm.

⁴³ ŠALDOVÁ, Lenka, 2018. Divadelní noviny. Křehké příběhy Judith Hermann [online]. [cit. 2019-02-23] Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/krehke-pribehy-judith-hermann>

⁴⁴ MeetFactory je neziskové mezinárodní centrum současného umění založené v roce 2001 umělcem Davidem Černým. V současné době program utvářejí čtyři dramaturgické linie – hudba, galerie, divadlo a program rezidenčních pobytů pro umělce. [online] [cit. 2019-02-24] Dostupné z: <http://www.meetfactory.cz/cs/o-nas-2>

⁴⁵ Matěj Samec pracuje od roku 2013 jako dramaturg a umělecký šéf divadla MeetFactory, přičemž se zaměřuje na adaptaci současné prózy. Od roku 2016 je také externím moderátorem radia Wave. (*Divadelní noviny* [online]. [cit. 2019-04-14] Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/matej-samec>)

⁴⁶ ŠTEFANOVÁ, Veronika a SCHUSTEROVÁ, Kamila, 2017. *Český rozhlas Vltava. Inscenace „Počátek veškeré lásky“ o úzkosti, smutku a uzavřenosti* [online]. [cit. 2019-02-24] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/inscenace-pocatek-veskere-lasky-o-uzkosti-smutku-a-uzavrenosti-5342931>

⁴⁷ MeetFactory. *Judith Hermann, Matěj Samec. Počátek veškeré lásky* [online]. [cit. 2019-02-24] Dostupné z: <https://www.i-divadlo.cz/divadlo/meetfactory/pocatek-veskere-lasky>

3. 3. Debata nad knihou měsíce v Literárních novinách

Kniha *Lettipark* byla Literárními novinami vybrána jako kniha měsíce, což svědčí o kvalitách autorčiny povídkové sbírky. Na tuto počest byla dne 28. 2. 2019 pořádána v sídle Literárních novin debata, které se zúčastnila i autorka této diplomové práce a která byla pro zpracování práce velmi přínosná. Debatu moderoval šéfredaktor Literárních novin Petr Bílek. Dále se debaty zúčastnili ředitel Divadla Na zábradlí a zároveň překladatel knihy *Lettipark* Petr Štědroň, dramaturg a umělecký šéf divadla MeetFactory Matěj Samec a slovesná dramaturgyně a kulturní publicistka Klára Fleyberková.⁴⁸ V úzkém kruhu a velmi příjemné atmosféře pak proběhla debata nad knihou *Lettipark*. Překladatel knihy Petr Štědroň například popsal, jak moc jsou mu texty Judith Hermannové blízké, s čím měl při překladu největší problémy nebo také hovořil o osobních zážitcích s Judith Hermannovou a jejím pohledu na svoji tvorbu. Matěj Samec popsal inscenaci románu *Počátek veškeré lásky* a reakci Judith Hermannové na ni, Klára Fleyberková pak velmi výstižně vyjádřila pocity při četbě *Lettiparku*, i předešlých knih autorky. Na závěr debaty byl také prostor pro dotazy a přišla řeč i na tvorbu dalších německých i českých autorů. Poznatky získané z debaty využívám při rozboru jednotlivých povídek ze sbírky *Lettipark* a také při charakteristice tvorby Judith Hermannové.⁴⁹

3. 4. Překlady knih do českého jazyka

Všech pět knih Judith Hermannové bylo přeloženo do českého jazyka a všechny z nich vydalo nakladatelství Větrné mlýny. První kniha *Letní dům, později* (*Sommerhaus, später*, 1998) byla do češtiny přeložena v roce 2000 a o její překlad se zasloužila Kateřina Hůlková.⁵⁰ Se stejným časovým odstupem dvou let vyšel v roce 2005 český překlad *Nic než přízraky* (*Nichts als Gespenster*, 2003), tentokrát v překladu Petra Štědroňe.⁵¹ V recenzi o něm informoval například týdeník Respekt.⁵² O čtyři roky později, tedy v roce 2013, byl vydán český překlad knihy *Alice* (*Alice*, 2009). V tomto případě se o překlad

---

⁴⁸ NAGY, Petr. *Literární noviny. Zveme na debatu nad Knihou měsíce února* [online], 2019. [cit. 2019-03-05] Dostupné z: <http://literarky.cz/literatura/222-literatura/27891-zveme-na-debatu-nad-knihou-msice-unora>

⁴⁹ Rečeno v rámci debaty nad knihou měsíce pořádané Literárními novinami dne 28. 2. 2019.

⁵⁰ *Databáze knih. Letní dům, později*. [online]. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/letni-dum-pozdeji-14239>

⁵¹ *Databáze knih. Nic než přízraky*. [online]. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/nic-nez-prizraky-14238>

⁵² PILÁTOVÁ, Markéta. *Respekt. Nic než přízraky aneb duchové*. [online], 2009. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://www.respekt.cz/spisovatele-o-knihach/nic-nez-prizraky-aneb-duchove>

zasloužila Tereza Semotamová.⁵³ Zajímavému a pro čtenáře velmi poutavému tématu smrti se ve své recenzi věnovaly mimo jiné Hospodářské noviny.⁵⁴ Dosud poslední dvě knihy Judith Hermannové přeložil Petr Štědroň. Jedná se o autorčin dlouho očekávaný román *Počátek veškeré lásky* (*Aller Liebe Anfang*, 2014), který vyšel v češtině v roce 2016 a o kterém informoval například internetový zpravodaj iDnes⁵⁵. Doposud poslední publikovaná kniha Judith Hermannové *Lettipark* (*Lettipark*, 2016) vyšla v českém vydání na podzim minulého roku 2018.⁵⁶ Přeložil ji opět Petr Štědroň a v rámci reakce na autorčino čtení pro veřejnost ji hodnotí například Divadelní noviny⁵⁷ nebo Český rozhlas Vltava.⁵⁸

4. Interpretace

4. 1. Povídka *Uhlí* (*Kohlen*)

4. 1. 1. Tematická interpretace

Ačkoliv tomu název sám příliš nenapovídá, hlavním tématem první povídky z povídkové sbírky *Lettipark* je láska a smrt. Na počátku příběhu je brilantně vykreslena atmosféra mrazivého rána, kdy bylo do domu na vesnici přivezeno uhlí, které je třeba poskládat. Ačkoliv autorka nezmiňuje kde a v jaké době se příběh odehrává, čtenář si může představit vesnici s komunitou lidí, kteří si s prací rádi pomohou. Uhlí se v příběhu stává jakýmsi symbolem bezpečí. „Říkali jsme, že tahle zima bude možná ještě chladnější než ta minulá. S takovou zásobou uhlí se nám ale nemůže nic stát. Se sedmi tunami uhlí v chlívků jsme byli v bezpečí.“⁵⁹

Příběh je vyprávěný v er-formě, ale po celý příběh není zcela jasné, kdo je vypravěčem. Vypravěč používá plurál „my“ a vše, co se v příběhu odehrává je psáno

⁵³ Databáze knih. Alice. [online]. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/alice-168648>

⁵⁴ WEISS, Tomáš. Hospodářské noviny. Německá literární hvězda napsala knihu o smrti. A tála do živého. [online], 2013. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-60732160-alice-hermannova-napsala-knihu-o-smrti-a-tala-do-ziveho>

⁵⁵ KOPÁČ, Radim. Idnes. Když život na autopilota promění stalking v lásku. [online], 2016. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/pocatek-veskere-lasky-recenze.A160713_144930_literatura_ts

⁵⁶ Databáze knih. Lettipark. [online]. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/lettipark-396377>

⁵⁷ ŠALDOVÁ, Lenka. Divadelní noviny. Křehké příběhy Judith Hermann [online], 2018. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/krehke-pribehy-judith-hermann>

⁵⁸ NOVÁK, Eva. Jak se přiblížit těm, které milujeme? Dramata v setkávání Judith Hermannové. [online], 2016. [cit. 2019-03-22] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/jak-se-priblizit-tem-ktere-milujeme-dramata-setkavani-v-povidkach-judith-5106597>

⁵⁹ HERMANNOVÁ, Judith, 2018. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, s. 14

z úhlu pohledu lidí, kteří pomáhají se skládáním uhlí. Během pauzy, kdy se atmosféra příběhu mění na přátelštější a i slunečné počasí koresponduje s náladou, kterou se autorka snaží vykreslit, k nim přijede na kole čtyřletý chlapec Vincent, kterému zemřela matka. V příběhu se čtenář dozvídá, že zemřela na slabé srdce zasažené tím, že ji opustil její manžel – Vincentův otec. Vincent jim začne se skládáním uhlí pomáhat a vypravěč příběhu mezitím vzpomíná na to, jaká jeho matka byla a zároveň také na to, jak její smrt ovlivní budoucí život malého chlapce.

Jazyk povídky je věcný a stručný. Judith Hermannová popisuje velmi konkrétně, jak osoby skládají uhlí i to, jak tráví pauzu kolem poledne. Způsob vyprávění může na čtenáře působit až jaksí mechanicky, krátké věty působí až příliš redukovane a je tedy na samotném čtenáři, aby si určitý obsah sdělení domyslel nebo našel mezi řádky. Ač je však jazyk Judith Hermannové velmi stručný, obsahuje tato povídka i několik metafor či přirovnání. Přirovnává chůzi Vincentovy matky k chůzi hříběte, Vincenta zase popisuje jako osobu, která kolem sebe má poloviční svatozář.⁶⁰

4. 1. 2. Analýza postav

V druhé půlce povídky je čtenáři představena Vincentova matka, která zemřela na zlomené srdce poté, co ji opustil manžel. Zklamání v lásce ji proměnilo z přitažlivé ženy na ženu nemocnou a bezmocnou, která skončila se zlomeným srdcem v nemocnici a ke konci svého života dokonce oslepla. Zemřela, když byli Vincentovi čtyři roky a vypravěč vzpomíná na to, jak ji navštěvovali v nemocnici, když umírala a říkala jim, jaká je to škoda, že už nemůže vidět jejich krásné obličeje. „*Nevěděli jsme, že naše obličeje připadaly Vincentově matce tak krásné, a domů jsme odcházeli s dojmem, že člověk dokáže říct některé věci teprve tehdy, až když jsou nenávratně pryč.*“⁶¹ Zde Hermannová výstižně vyjádřila prchavost okamžiku, která je typická pro celou její tvorbu. Skutečnost, že si člověk určité věci uvědomí, až když je nemůže mít či určitá melancholie a smutek nad tím, co bylo a už není, je v jejím stylu všudypřítomná.

Čtyřletý Vincent je v příběhu představován jako dítě, které je však svým mentálním věkem daleko zralejší. „*Zůstal sedět na kole a zkrříženýma rukama se zapřel do říditek, jako kdyby mu nebyly čtyři, ale patnáct.*“⁶² Když se ho zeptají, zda ho po cestě někdo nezastavil kvůli tomu, že jel moc rychle, Vincent jim odpoví, že plácají blbosti a nenechá

---

⁶⁰ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 16

⁶¹ tamtéž, s. 14

⁶² tamtéž, s. 14

se obalamutit. Jakoby už teď, v tak raném věku, byl poznamenán smrtí matky a byl nucen dospět rychleji.

4. 1. 3. Nenaplněné touhy

Neúplná rodina, bolest z toho, že matka nemůže vidět své dítě vyrůstat a smrt způsobená opuštěním milovaného člověka – v tom všem lze spatřovat jakousi nenaplněnou touhu, která čtenáře provází celou povídkou. V popředí příběhu stojí žena, která milovala snad až příliš a na oplátku si přála být milována také. Její touha po lásce však naplněna nebyla a právě to vedlo k tragickému konci. Toto nenaplnění tedy zapříčinilo nejen smrt ženy, ale velmi výrazně ovlivnilo i dítě, které bude muset vyrůstat bez matky. Ačkoliv však v příběhu není příliš představena postava otce, čtenář se může také zamyslet nad tím, po čem vlastně toužil on. Není řečeno, proč rodinu opustil, zda si našel jinou ženu právě proto, že nenaplnil své touhy ve vztahu s manželkou. Zda hledal štěstí nebo naplnění svých potřeb někde jinde, možná i netušíc že svým jednáním způsobí tragédii. Je otázkou, kdo je vlastně největší obětí v tomto příběhu. Na zcela obecné rovině se čtenář může zamyslet nad tím, jak často bývají lidé egoističtí ve svém chování, když touží po tom být šťastní bez ohledu na to, co svým chováním způsobí druhým. Lze také uvažovat nad tím, do jaké míry žena naplňovala roli matky, když ani bezesporu obrovská láska k dítěti nedokázala přemoci její zklamání v lásce a překonat smutek. Judith Hermannová výstižně popisuje to, jak se věci dokážou v okamžiku změnit a lítost nad tím, co bylo a už není, vyjadřuje bez jakéhokoliv patosu a klišé. Povídka končí větou: „*Bylo zvláštní pomyslet, že to poznamená celý Vincentův život, a my jsme uhlí z jeho špinavých ručiček přijímali jako hostie.*“⁶³ Slovo hostie je zde záměrně použito jako něco posvátného, kdy z jeho rukou přebírají pouze uhlí, zároveň jsou si však vědomi tragédie, která chlapce postihla. A přestože většina z nich podobnou tragédii s největší pravděpodobností nezažila, uvědomují si, jaký dopad bude mít na Vincentův život. Otevřený konec pak umožňuje čtenáři, aby se zamyslel nad všemi otázkami, které mu při četbě povídky vyvstanou na mysli a aby on sám si dokázal představit osud, který Vincenta po tak tragické prožité události čeká.

---

⁶³ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 17

4. 2. Povídka *Fetiš (Fetisch)*

4. 2. 1. Tematická interpretace

Děj této povídky se odehrává v osadě maringotek poblíž břehu řeky. Z příběhu jasně nevyplývá, proč jsou hlavní postavy, Ella a Carl, na daném místě a co tam dělají. Čtenář si však může představit určitou skupinu lidí, kteří přijeli s poutí a žijí v maringotkách. Příběh je psán v er-formě a děj je popisován chronologicky bez jakýchkoli retrospektivních prvků, které by čtenáři prozradili více o životě obou protagonistů.

Hned po příjezdu si Ella všimne vyzábblé dívky, která se jich lekne a uzavře se do maringotky. Judith Hermannová brilantně vykresluje atmosféru této společnosti lidí. *„Vychrtlá postava, při bližším pohledu holka, se svým tetováním, které zobrazovalo hejno čtverzubců s naježenými ostny, byla nečekaně milá a vysokánský muž, kterému patřil dům, maringotka a louka, ten taky. Lidé, kteří vám vidí až do žaludku, lidé s očima jako uhlíky. Bosé, do hněda opálené děti, ženy s amulety kolem krku a slepý stařec s vlastnoručně vyřezávaným žezlem. Na dlouhém stole stály karafy naplněné kameny – ametysty a růženíny.“*⁶⁴ Z atmosféry této části lze spatřovat odstup Elly od těchto lidí. Straní se jim pravděpodobně kvůli své introvertní povaze, je příliš nesmělá. Důvodem však může být také žárlivost na to, že se s nimi Carl stýká.

4. 2. 2. Analýza postav

Ella v maringotce nenajde svého přítele Carla, který před maringotkou před svým odchodem zažehl oheň, teď už však pravděpodobně odešel a tak Ella sedí u ohně a čeká na něj. Zpočátku si čtenář myslí, že Carl jen na skok někam odešel, při dalším čtení však vůbec není jasné, kam odešel a zda se vůbec vrátí. Carl je v očích Elly však téměř uznávaným božstvím – ačkoliv on zřejmě o čas strávený s Ellou příliš nestojí, ona na něj zbožně čeká. Nechce se bavit s nikým jiným kromě něj a tak oheň neudrhuje příliš velký, aby na sebe příliš neupozorňovala a někdo si k ní nepřišel přisednout. Ella má dokonce pocit, že jí odněkud Carl skrytě pozoruje a doufá, že když bude dělat všechno správně, Carl se k ní vrátí.

Během čekání na Carla u ohně si k ní přijde přisednout malý chlapec. Prvotní myšlenka Elly je, zda by mohla přítomnost malého chlapce Carla naštvat, až se vrátí. Zhodnotí ale, že malý chlapec je neškodný a tak mu dovolí, aby si k ní přisedl. Chlapcovi

---

⁶⁴ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 20

je okolo sedmi let, vzhledově vypadá ještě jako dítě, chováním je na svůj věk však velmi vyspělý, zkušeně přikládá dřevo do ohně a klade Elle otázky ohledně vesmíru. Baví se společně o tom, jak hvězdy zhasínají a o černých dírách; z nějakého důvodu se Ella není schopná ho zeptat na jeho život – na rodiče, na to co rád dělá, na kamarády, na školu. Ella má pocit, že má pořád jen na něco čekat a zároveň ji napadá, že kdyby tu byl Carl, na nic by čekat nemusela, starala by se o něj a malého kluka před maringotkou by si pravděpodobně ani nevšimla.

Zatímco je Ella pohroužená do svých myšlenek, chlapec se jí zeptá, jestli chce obrázek. Bez bližšího vysvětlení se zvedne a utíká pro něj. Ellu v tu chvíli napadne, že už se pravděpodobně nevrátí. Buď ho zastaví nějaký dospělý a pošle ho tak pozdě večer spát, obrázek nenajde nebo na Ellu jednoduše zapomene. Tento moment působí v knize velmi melancholickým dojmem. Jakoby Ella už předem počítala s tím, že ten, kdo vedle ní před chvílí seděl a na chvílku odešel, se už nemusí vrátit. Jako by byla zklamaná životem z toho, že ji pořád jen všichni opouštějí a snad jako by si na to i zvykla. Možná to může být právě tím důvodem, proč se až přehnaně upnula na Carla a bojí se, že se už nevrátí a opustí ji navždy.

Chlapec se však k překvapení Elly vrátí a to i se slíbeným obrázkem. Jedná se o jakýsi výstřižek z novin, kde je několikrát zmnožený Freudův gauč poskládaný za sebou. Prý ho u sebe nosí již několik týdnů a chce ho Elle dát, ta ho však odmítne. Na jednu stranu jí je chlapec a toho, že si obrázek odmítla vzít líto, ale zároveň si myslí, že by se ho měl chlapec vzdát a spálit ho. On sám to po chvílce také navrhne, zmačká obrázek a klackem ji přisune do středu ohně. Pak řekne jen – teď ty.

Zdá se, že setkání s chlapcem Ellin život změnilo. Probudí se do chladného rána, kdy oheň už vyhasl, a Carl se do maringotky nevrátil. „*Napadne ji, že tam sedí jako ta vyzáblina včera, říká si, že takhle může rychle skončit. Maringotka potetované holky tu stojí jak tiše, jako by byla prázdná a holka byla pryč. Oheň v ohništi uhasl, Ella s klukem spálili všechno dřevo. Bude muset přinést nové dřevo pro případ, že by se Carl ani dnes nevrátil a pro případ, že by přesto zůstala. Bude se na to muset zeptat chlapa, co mu tohle univerzum patří. Je to nepříjemné, ale ne nemožné. Co očekává Carl? Odpověď na tuhle otázku je důležitá, Ella má ale pocit, že může počkat.*“⁶⁵ Tento moment prožvení a změny přístupu Elly ke Carlovi je pro čtenáře nečekaný. Ella si poprvé až v tomhle okamžiku

---

⁶⁵ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 26

připustí, že už na Carla nemusí čekat a že ani není jasné, že se vrátí. Důvodem pro tuto změnu může být právě setkání s malým chlapcem, který se vzdal něčeho, na čem mu velmi záleželo. Jednalo se sice jen o obrázek, přesto však možná v Elle vzbudil pocit, že i ona má možnost a sílu na to, aby se vzdala něčeho, na čem jí sice záleží, ale nic jí to nepřináší.

4. 2. 3. Nenaplněné touhy

Za hlavní témata této povídky lze považovat neopětovanou lásku, samotu či schopnost (nebo neschopnost) vzdát se něčeho, na čem lpíme. Hlavní postava v povídce je závislá na muži, který nám není skoro vůbec představen. Jeho osoba a charakterové vlastnosti pro příběh vlastně nejsou důležité, o to důležitější jsou však pocity, které závislost a pocit lásky vyvolává v Elle, hlavní hrdince povídky. Nenaplněná touha hlavní hrdinky spočívá v neschopnosti žít vlastní život a v závislosti na partnerovi, neustále jen čeká na to, až přijde a ona tak bude žít plnohodnotně a naplněně. Nesoustředí se na sebe a pocit „štěstí“ si spojuje jen s přítomností milované osoby a obětování se pro ni. Má pocit, že lásku si získá pouze dobře vykonanými povinnostmi. Dítě, které ji během celodenního a večerního čekání na Carla navštíví, ji dokáže, že je možné se vzdát něčeho, na čem nám záleží.

I v této povídce nechává Judith Hermannová prostor pro fantazii čtenáře. Je zřejmé, že Ella udělala jakýsi posun v myšlení, připouští si, že by mohla vzít osud do vlastních rukou a vymanit se ze začarovaného kruhu samoty a čekání. V závěru povídky se s ní přijde malý chlapec rozloučit a ona mu tiše mává. Povídka končí větou: „*Jinak nikde nikdo.*“⁶⁶ Tu lze interpretovat jako konstatování, že se Carl nevrací a pravděpodobně už nevrátí. Je tedy na hlavní hrdince příběhu, aby se rozhodla, jak se svým životem dál naloží.

Nenaplněnou touhu lze nejvíce spatřovat u hlavní hrdinky Elly. Judith Hermannová v této povídce klade otázku: co je to vlastně láska? Pro hlavní hrdinku znamená někoho milovat obětování sama sebe ve prospěch partnera. Je zřejmé, že postavila jeho zájmy a potřeby nad ty svoje. Doufá, že když bude dobře vykonávat svoje povinnosti, stoupne v jeho očích a partner jí bude také milovat. Nestýká se s jinými lidmi a v povídce i přiznává, že kdyby byl Carl s ní, malého chlapce by si ani nevšimla, protože by se „točila“ okolo Carla a snažila se udělat vše pro to, aby byl spokojený. Ačkoliv Ella touží po lásce, nedosáhne jí tím, že se pro partnera obětuje a přestane žít svůj život. Otázkou je, zda najde dost odvahy, aby si tuto skutečnost uvědomila a vzala život do svých rukou.

---

⁶⁶ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 26

O Carlovi v příběhu není řečeno téměř nic, jen to, co se týče Elly a jejího vztahu k němu. Vzhledem k tomu, že rád tráví společnost s cizími lidmi a nevrátí se celou noc domů, lze usuzovat, že pro něj rodinný život příliš důležitý není. Ella se ani nediví, že se Carl celou noc nevrátil a dokonce předpokládá, že ho neuvidí ani následující den. Po čem tedy touží on? Je rád ve společnosti lidí a pravděpodobně se nechce vázat. Jak dlouho lze však žít takový život, aniž by se člověk usadil? Proč nechce žít s Ellou partnerský život? Možným odpovědí na tuto otázku může být také skutečnost, že mu přílišná starost Elly vadí, nechce, aby o něj tolik pečovala. Jeho touha po svobodném životě se s životem partnerky neslučuje.

4. 3. Povídka *Solaris* (*Solaris*)

4. 3. 1. Tematická interpretace

Děj povídky psané v er-formě se odehrává během několika let. Děj je popisován chronologicky, v retrospektivě se pak čtenář dozvídá o dospívání obou dívek a jejich plánech do budoucna, které se však nenaplnily. Název povídky *Solaris* pravděpodobně odkazuje na knihu polského spisovatele Stanislava Lema, která byla v roce 1971 zfilmována. Planeta *Solaris* je místem, kde lidé přichází sami k sobě. Planeta *Solaris* má schopnost zhmotnit nejskrytější lidské myšlenky.⁶⁷ *Solaris* je zároveň také název divadelní hry, ve které hraje jedna z žen hlavní roli.

Hlavním tématem této povídky jsou variace a hranice přátelství, jeho proměnlivost ve změněných podmínkách. Na obecné rovině lze říci, že se Judith Hermannová věnuje otázce, do jaké míry se v přátelství dvou žen může jednat o přátelské a bezelstné chování a v jakém okamžiku nastupuje přirozená ženská rivalita a žárlivost. Je zřejmé, že hranice je proměnlivá a oba přístupy k sobě mají velmi blízko.

4. 3. 2. Analýza postav

Na začátku povídky se setkáváme s protagonistkami – Sophií a Adou. Sophie studuje herectví a Ada chce být fotografkou. Společně si zařizují a malují jejich studentský byt. Judith Hermannové se podařilo výstižně a obrazně popsat uvolněnou atmosféru - dvě směřující se dívky s papírovou čepicí na hlavě při malování bytu. Náladu této sekvence dokresluje píseň hrajícího rádia v pozadí. Obě jsou plné elánu a euforie, mají pocit, že

---

⁶⁷ *Databáze knih. Solaris* [online]. [cit. 2019-03-25] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/solaris-11526?c=all>

takovým způsobem života chtějí žít věčně a jedna s druhou souzní. Sophii často navštěvují její přátelé ze školy, a ačkoliv Sophie nechává při návštěvách, které se často protáhnou až do ranních hodin, dveře otevřené, Ada se nikdy nepřipojí. V tomto momentě lze spatřovat jistý odstup Ady a rozdílnou povahu obou dívek, která nechává tušit, že budoucnost obou žen se tak idylickým způsobem vyvíjet nebude.

Během jednoho odstavce se děj posune o několik let později, kdy Ada jede navštívit Sophii a v rámci této návštěvy se jde podívat na premiéru její nové hry. Obě ženy už mají děti, Ada je vdaná a Sophie rozvedená, snaží se však o udržování svého přátelství. Ada přijíždí nočním vlakem, a ačkoliv dává Sophii dopředu vědět, že přijede už v sedm hodin ráno a ačkoliv ji Sophie ujišťovala, že to není příliš brzy a jistě budou vzhůru, nikdo jí neotevřít. A tak Ada čeká na židli před vchodovými dveřmi. V tomto okamžiku je vyjádřena určitá symbolika obrazu, kdy je židle pro Adu za dveřmi připravená a vyjadřuje postoj Sophie k jejich přátelství.

I přesto, že je Sophie finančně velmi dobře zajištěná, má velký dům a au-pair, která se o její děti pravděpodobně po odchodu manžela stará, nezdá se být šťastná. Namísto přátelského rozhovoru obou žen, se Sophie zdá zapšklá a zklamaná způsobem života, který žije. V nové roli hraje společně s Aleksandrem, mužem se kterým studovala na univerzitě a kterého Ada zná. Mluví však o něm velmi hanlivě, vypráví o tom, jak podvádí svoji ženu a na internetu se dívá na porno. Je prý cítit potem a sexem, když se s ním vidí. „*Připravuje svačtinové krabičky svých tří dcer, zatímco to říká, balí sendviče a sušenky, umývá malá zelená jablka a loupe okurky a mrkve, krájí je na kousky, říká to nezáživně, věčně, skoro až vlídně.*“⁶⁸ Ada se zdá být jejím chováním a vulgaritou překvapená, protože takto svoji přítelkyni nezná. Jakoby se Sophie vžila do své role v divadelní hře a dala průchod emocím, které jsou její přítelkyni cizí.

Během oslavy jedné ze svých dcer, se Sophie promění v krásnou, zdvořilou dámu. Uspořádá své dceři okázalou oslavu, která ohromí pozvané hosty. Ada obdivuje její krásu a smělost, která je v kontrastu s tím, jak Sophii před okamžikem viděla ona. Během oslavy Ada popíjí sekt, pozoruje dění. „*Sekt je ledově studený a dělá z odpoledne něco, co ji bolí za ušima, bolí ji to na místech, kde, jak tuší, se ukrývá štěstí.*“⁶⁹ Z této věty může čtenář vytušit, že ani v životě Ady není všechno tak, jak by si představovala. Ačkoliv v povídce

---

⁶⁸ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 31

⁶⁹ tamtéž, s. 32

není řečeno, zda je Ada rozvedená, pocit velké rodiny a přátel v ní vyvolává pocit štěstí, který, jak se zdá, ve svém životě často nepoznává. Otázkou také je, proč nevzala svoje děti a manžela na návštěvu s sebou? Dalo by se předpokládat, že budou děti v podobném věku a mohly se oslavy zúčastnit. S přibývajícím časem už Ada začíná být opilá, baví se s Aleksandrem a je zřejmé, že si z něj kvůli alkoholu nepamatuje všechno. Aleksander se jí ptá na focení a ona mu v určitý okamžik nepřímou narážkou na to, že se na internetu vyzná, prozradí, co o něm říkala Sophie. Společně se tomu zasmějí. Ke konci příběhu odjíždí z oslavy na premiéru Sophiiny hry, ta je zahlcená kyticemi a pozorností. Aleksander, který už je v převleku Krise přijde za Adou a políbí ji, přičemž Sophie zašeptá větu: „*Mezi planetou Solaris a Zemí nejsou žádné mosty. Řekne, Ado, budeme začínat. Musíš jít. Začínáme.*“⁷⁰ Jedná se o apel na Adu, zároveň však také o citát ze hry Solaris. Touto větou nastavuje Adě hranice toho, kam až smí v přátelství zajít.

4. 3. 3. Nenaplněné touhy

Sophie je žena, jejíž život se vyvíjel jinak, než jak si představovala ve studentském bytě v mládí. Není řečeno, z jakého důvodu se rozvedla, zda opustil manžel ji nebo ona jeho. Z postoje, který však zaujala vůči Aleksandrovi, se může zdát, že vlastní zlost a zklamání z mužů ztělesnila právě do něj. Je možné, že ji její manžel podváděl a opustil právě kvůli jiné ženě. Na čtenáře pak může působit, jako kdyby nepřála štěstí už nikomu kolem sebe a radovala se z cizího neštěstí. I chování vůči Adě není příliš vlídné, když ji nechala čekat v sedm hodin ráno po příjezdu za dveřmi. Ada však Sophiiny chování překvapená nebyla. Je možné, že i vinou Sophiiny nedochvilnosti a nespolehlivosti došlo k rozpadu jejího manželství.

Nenaplněnou touhu lze u Sophie spatřovat v podobě ztráty manžela. Ačkoliv má Sophie tři dcery, není jisté, zda po rodinném životě touží, do jaké míry ji naplňuje její práce herečky a zda se dal sloučit rodinný a kariérní život. Z chování Sophie je však cítit jakási zapšklost a nepřejícnost. Pokud není šťastná, nepřije štěstí ani nikomu jinému kolem sebe. Z jejího chování lze vyvodit i žárlivost vůči Adě. Když ji na konci Aleksander políbí, pronese větu, že mezi Solarisem a Zemí žádné mosty nejsou. Tím uzavírá jakoukoliv možnost, že by Aleksander s Adou mohl navázat nějaký vztah. Ada však také spokojená

---

⁷⁰ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 34

není. Lze předpokládat, že jí je Aleksander velmi sympatický a že nevěří tomu, co o něm Sophie říká. Možná, že i z rivality vůči Sophii k Aleksandrovi projevuje svoji náklonnost. Chce vystoupit ze stínu Sophie. Zároveň považuje Sophii za velmi důležitou osobu ve svém životě a pro Adu, která je spíše introvertní, je přátelství se Sophií důležitější než naopak. Poutá je k sobě minulost, kdy žily obě svobodně a nevázaně. Patrně právě minulost je udržuje stále v kontaktu, jako kdyby se vzájemným setkáváním stále vracely do šťastné minulosti. Ada je z obou žen ta, která více touží po vzájemné důvěrnosti a blízkosti, kterou zažívaly obě ženy v mládí.

4. 4. Povídka *Básně* (*Gedichte*)

4. 4. 1. Tematická interpretace

Příběh s názvem *Básně* je vyprávěn v ich-formě, čtenář se tedy může domnívat, že příběh má autobiografické pozadí. Děj se pravděpodobně odehrává ve větším městě a několikrát se v něm objevují retrospektivní prvky. Příběh je pojmenován *Básně* právě proto, že poezii čte otec vypravěčky příběhu. Ten je psychicky nemocný, což výrazně ovlivňuje vztah s jeho dcerou.

Vztah otce a dcery je hlavním tématem této povídky. Judith Hermannová se v této povídce věnuje tomu, jak dokáže psychická nemoc změnit osobnost člověka a jeho chování vůči blízkým osobám. Zároveň však v povídce zdůrazňuje podporu manžela vypravěčky a starost o blízkého člověka i přes projevy nemoci, které komplikují partnerské vztahy.

4. 4. 2. Analýza postav

Hlavní hrdinka této povídky, jejíž jméno se nedozvídáme, svého otce nenavštěvuje velmi často, jednou až dvakrát do roka, a při jedné z návštěv se po cestě zastaví v cukrárně vedle domu, kde její otec bydlí, pro zákusky. Žena se snaží návštěvu u otce co nejvíce oddálit, pustí několik lidí ve frontě před sebe a dává si s výběrem na čas. Nejrady by si sedla a objednala si kávu a návštěvu u otce odložila na jindy. Přesto však vybere dva zákusky – meruňkový a švestkový, a vydává se za otcem, který bydlí hned vedle v bytě naprosto přeplněném nábytkem a věcmi. Čtenáři po chvíli dojde, že s jejím otcem nebude nejspíš vše v pořádku, žije v naprostém chaosu, v bytě přeplněném natolik, že se nemají kam posadit.

Vzápětí se čtenář dozvídá, že otec strávil velkou část svého života na psychiatrickém oddělení. Žena vzpomíná na to, že otec byl psychicky nemocný od té doby, co si pamatuje. Nebyl schopný udržet v hlavě jasnou myšlenku, o něco se postarat, či něco zařídit. Všechno na něj bylo moc a život byl pro něj zkrátka příliš těžký. Nebyl schopný se jakkoliv zapojovat do života své dcery, která brzo odešla z domova a vdala se, aniž by o tom otci dala vědět. Na psychiatrickém oddělení ho pravidelně navštěvovala a právě tam se setkáváme s básněmi, které se staly názvem této povídky. Právě básně se její otec v psychiatrické léčebně snažil číst. Čtení poezie však pro něj bylo psychicky velmi náročné, ač se snažil sebevíc. Hroutil se při emotivních verších a po nějaké době to vzdal. Je zde však patrna jakási snaha o zapojení do normálního života. Četba poezie a, ač sebevíc přehnaná emotivní reakce ze strany otce, však svědčí o tom, že nebyl emočně plochý. Dokázal vůči četbě projevit city, které vůči své vlastní dceři schopen projevit nebyl.

Hlavní postava pak vzpomíná také na to, jak byli otce po útěku z psychiatrické léčebny, spolu se svým manželem, vyzvednout. Tito dva muži se při této události setkali poprvé v životě, otec se však k manželovi choval naprosto lhostejně a až dětinsky se při cestě autem dožadoval jídla. Žena obdivuje svého muže, který s otcovým chováním neměl problém a uvažuje, zda je to proto, že je dost chytrý, anebo mu jejího otce bylo jednoduše líto. Když ho pak odvezli zpátky do ústavu, vzpomíná žena emotivně na to, jak viděla svého otce odcházet. „Dovezli jsme ho zpátky do ústavu, odkud utekl, vidím se, jak stojím před prosklenými dveřmi na oddělení, dokud pečovatel – držel mého otce jemně za loket – nezašel za roh na konci chodby, a otec se za mnou samozřejmě ani neohlédl, a samozřejmě jsem na to ani nečekala. Zapamatovala jsem si ale číslo toho oddělení: 87. A vůni mého otce v těch letech.“⁷¹

4. 4. 3. Nenaplněné touhy

Z výpovědi předchozího odstavce a z celkové atmosféry příběhu je zřetelná nenaplněná touha po otci, s nímž by měla láskyplný vztah. Judith Hermannová, dá se říct až velmi vágně, popisuje situace, v nichž otec kvůli nemoci absolutně nezvládá svoji roli. Smutek, který žena cítí, popisuje Hermannová velmi stroze, ale naprosto výstižně. Hlavní hrdinka je smířena s otcovou nemocí, ví, že se od něj nikdy žádného zájmu, uznání ani lásky nedočká, přesto ho však navštěvuje. Nicméně je v příběhu zřetelná touha po tom, aby

---

⁷¹ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 39-40

byl otec jiný a aby se ona mohla pro změnu někdy opřít o něj. Čtenář si také může klást otázku, do jaké míry ovlivní vztah otce její vztah k mužům. Nebude brát muže jako nesamostatného jedince, který není schopen se sám o sebe postarat? Nebude o muže vždy až příliš mnoho pečovat? Nebo není naopak citově plošší ve vztahu k mužům a dokáže doopravdy milovat? Není jisté, do jaké míry si otec svoji nemoc uvědomuje. Zda dříve, když se jeho psychická porucha ještě neprojevovala do takové míry, dokázal nad svým vztahem k dceři uvažovat. Zda ve „světlejších“ momentech zalitoval, že nedokáže svoji dceři předat tolik lásky, kolik potřebovala a zasloužila si. Čtenář může mít pocit, že to tak je. A sice v momentě, kdy i přes vulgární výrazy vůči donesenému dortu svůj kousek sní. Důkazem toho, že povědomí o tom, jakým člověkem býval před svou nemocí lze spatřit také ve výběru dortu – vybere si švestkový, který měl rád předtím, než onemocněl. Myslel si, že dcera ví, že měl švestkový dort rád a chtěla ho tak potěšit.

4. 5. Povídka *Lettipark* (*Lettipark*)

4. 5. 1. Tematická interpretace

Povídka *Lettipark* dala název sbírce povídek Judith Hermannové a stala se tak jakousi povídkou erbovní. *Lettipark* je v povídce zmíněn v souvislosti s hlavní postavou, která v *Lettiparku* vyrůstala a pro kterou její milenec park našel, nafotil a fotky jí se vzkazem poslal. Povídka je vyprávěna v er-formě z úhlu pohledu Rózy, která je jednou z hlavních postav. Při nákupu se svým přítelem na tržnici potká u pokladny Eleny a toto setkání v ní vyvolá řadu vzpomínek. Právě z těchto retrospektivních vzpomínek se pak čtenář dozvídá, jaký mezi sebou mají tyto dvě ženy vztah a jaká je jejich společná minulost. Zároveň je také objasněno, proč Róza netouží po přímém kontaktu s Elenou.

Důvodem, proč se právě povídka *Lettipark* stala erbovní povídkou sbírky je ten, že právě ona obsahuje zvláštní okamžik, který může být zástupný pro všechny ostatní povídky ve sbírce. Jedná se o princip propojení prvku bezútěšnosti s prvkem naděje do poetického celku. Často se díváme na věci, které se zdají být úplně běžné, ale pak se na ně podíváme z druhé strany a najednou pro nás získají úplně jiný význam a stávají se pro nás magickými. Judith Hermannová v rozhovoru pro ArtCafé⁷² přiznává, že uvažovala nad možnostmi, knihu pojmenovat také *Svědci*, *Křižovatky* nebo *Matka*. I to by bylo možné,

---

⁷² KAŇKOVÁ, M. Český rozhlas Vltava. *Kompletní rozhovor z ArtCafé* [online], 2018. [cit. 14. 2. 2019] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/klicem-k-lidskemu-zivotu-je-touha-judith-hermannova-predstavuje-povidkovou-7685850>

slovo Lettipark je pro ni však slovo, které má zvláštní vizuální estetiku a zároveň také hezky zní. Současně je také možné, že si pod ním čtenář představí místo, které je pro něj nějakým způsobem blízké. Může se jednat o jakýkoliv park, ve Finsku, Lotyšsku, či o park berlínský, nebo o park kdekoliv jinde na světě. Záleží podle ní na tom, co si pod pojmem Lettipark člověk asociuje.

4. 5. 2. Analýza postav

Róza vzpomíná na to, jak byla Elena krásná dívka a že pro ni byla vždycky zahalena jakýmsi tajemstvím. Nevěděla, co dělá přes den, večer však pracovala v hospodě, do které pak muži chodili zejména kvůli ní. Pro Rózu se stala ztělesněním síly, krásy, svobody a radosti. Róza byla v té době studentkou na univerzitě a právě po cestě z kampusu domů potkala Page Shakuskyho, muže, který později spojil osudy obou žen. Page Shakusky se do Rózy zamiloval a vyznával ji lásku způsobem, který může pro čtenáře hraničit až se stalkingem. Róza však měla dost starostí se studiem a Page Shakuskyho vytrvale odmítala. Jako pro vysokoškoláčku pro ni byl nevhodný přítel s nejistou existencí. Page Shakusky pak začal chodit s Elenou, ale po krátké trvajícím vztahu mu rozchodem zlomila srdce. Ona dál pokračovala ve svém životě dál, jakoby se nic nestalo. Page Shakusky však Róze zůstal v paměti tím, že Eleně ještě před rozchodem dal dárek, který podle ní dostane člověk jen jedenkrát za život. Nafotil pro ni totiž park, ve kterém vyrůstala a o kterém mu několikrát vyprávěla. Našel místo s názvem Lettipark, které vlastně nebylo nijak výjimečné. Na fotkách působil jako obyčejný zasněžený park s lavičkami, cestami a kolotoči. Pro Elenu však obyčejný nebyl, a protože ji Page Shakusky miloval, nebyl obyčejný ani pro něj a stál mu za tu námahu, jen aby Eleně udělal radost. O jeho citech k Eleně svědčí také fakt, že park nafotil bez lidí, vydal se tam pravděpodobně někdy brzy ráno.

Když Róza Elenu v supermarketu spatří, chce odejít, aby se s ní nemusela potkat, avšak Paul už začal dávat věci na pás. Už to, že Róza nechce Elenu potkat, vypovídá o vztahu, který mezi sebou měly. Róza je také velmi překvapená tím, jak Elena vypadá. Ze sebevědomé, silné a radostné dívky se stala flegmatická, zestárlá a pomalá žena, která se zdá být duší a myslí úplně na jiném místě. Společně s Elenou je tam Ind, kterého Róza popisuje jako podsaditého, sešlého muže s ošuntělým oblečením a zajímavé je, že ho na první pohled shledává jako někoho se sklonem k násilí. Elena si zpočátku Rózy vůbec nevšimne, mimoděk skládá zboží do tašky.

Róza je v obchodě s mužem, o kterém se čtenář příliš nedozví. Není jasné, zda je to Rózin manžel, či pouze přítel a jaká je jejich společná minulost. Paul však působí velmi arogantním dojmem, flirtuje s prodavačkou a kárá Rózu za to, že do krámu vůbec chtěla jít. Zdá se, že pro něj není nic, co Róza udělá, dost dobře. Paul působí svým chováním nesympaticky. Když pak přistoupí k novinám a čte Róze její horoskop, zavolá na ni jménem a v tu chvíli Elena vzhledne a na Rózu se podívá.

4. 5. 3. Nenaplněné touhy

Veškeré vzpomínky na minulost se však v příběhu zdají být dávno zasuté do pozadí mysli. Ze sebevědomé a silné Eleny se stala zarmoucená a smutná žena, která si není svému staršímu já vůbec podobná. Róza dokonce uvažuje, zda si ji Ind dokáže představit, jako tu Elenu, kterou v mládí Róza znala. Ani ta se však nezdá být v současném životě příliš spokojena. Žije po boku samolibého muže, který si ji nevází a nerozumí jí. Vzpomínky na bezstarostné a svobodné ženy už jsou dávno pryč; nyní tu stojí dvě rezignované ženy, pro něž byl kdysi Page Shakusky člověkem, který je obě miloval, ani jedna však dostatečně nemilovala jeho. „*Na jednom z těch papírků, které Page Shakusky tehdy ve čtyři ráno prostrčil pod Rózinými dveřmi, byla věta, na kterou dodnes nezapomněla: V mých snech mají lidé tvou tvář. Page Shakusky to napsal Róze. Po všech těch ztroskotáních na něm bylo cosi nezničitelného, cosi z něj vyzařovalo a Róza si teď najednou vroucně přeje, aby se mu, ať už skončil kdekoliv, dařilo dobře. Stačí, že je člověk obličejem ve snech někoho jiného, může to být požehnání, a Róza doufá, že si to Elena alespoň trochu uvědomuje, že Lettipark má pro ni pořád ještě nějakou hodnotu, ty zimní obrázky, tajemné stíny, cesty do neznáma.*“⁷³

Z úryvku je cítit smutek nad tím, že se život obou žen ubíral právě takto, a ne jinak. Ženy nejsou spokojené se svým životem, pravděpodobně ani se svými partnery, přesto nedokážou vzít život do vlastních rukou. Minulost se zdá být lepší a ve vzpomínkách se k ní Róza ráda vrací. Byla studentkou s velkými ambicemi a pravděpodobně by ji nenapadlo, že její život bude jednou vypadat tak jako teď. Zjištění, že i Elena, která pro ni byla dříve symbolem krásy a svobody, působí jako naprosto jiný člověk, v ní vyvolá řadu vzpomínek na minulost.

---

⁷³ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 47

4. 6. Povídka *Svědci (Zeugen)*

4. 6. 1. Tematická interpretace

Příběh vyprávěný v první osobě a který je věnován Matthewovi Sweeneymu, pojednává o manželství dvou párů, přičemž jedno z nich se nachází v manželské krizi. Vypravěčka příběhu žije v manželství s Ivem, mají společně jednu dceru Idu a jsou si vědomi toho, že je jejich manželství před rozpadem. Ivo končí v práci a plánují, v rámci záchrany manželství, odejít z města. Pozici v práci po něm zastane Samanta, se kterou, společně s jejím manželem Henrym se pár setká při večeři. Samanta s Henrym mají již dospělé děti, o jejich předchozích manželstvích se nic nedozvídáme. Přestože Henry není ideální partner, působí neupraveně, nosí nevyžehlené košile, zdají se být oba v manželství spokojení. Celý děj se odehrává během jedné společné večeře obou párů, v myšlenkách však hlavní vypravěčka často rozebírá svoje manželství a někdy příběh posouvá do budoucna, když přemýšlí o životě, který by mohl Ivo po rozvodu vést.

4. 6. 2. Analýza postav

Manželství Iva a vypravěčky příběhu, jejíž jméno se čtenář nedozví, šťastné není. Žena zná svého muže Iva velmi dobře, má ho ráda, přesto má ale pocit, že manželství došlo do bodu, kdy by se měl každý z nich vydat svou vlastní cestou. Ví, že Ivo, na rozdíl od ní, touží po dalším dítěti. Možná je v tom jakási naděje, že by dítě manželství zachránilo. Ona si však Iva často představuje, jak žije nový život s novou ženou. Nepřemýšlí nad tím, jak by vypadal po rozvodu její život, avšak do detailu si představuje život, který by žil Ivo. „*V jeho novém životě bych Iva nepoznala, byl by to někdo jiný, vím, že je to možné, že takoví jsme. Přenesl by si tam svou vášeň pro rybaření. O nedělích by chodil na tajné psí dostihy. Nepřestal by si myslet, že olizování hliníkových víček od jogurtů může způsobit rakovinu, a usínal by na pravé straně postele, nohy přitažené k sobě a ruce sepnuté mezi koleny...*“⁷⁴ Tyto představy svědčí o tom, jak silné pouto mezi sebou manželé mají a jak velmi dobře svého manžela zná.

Dva páry šly na večeři k Anice, kde měli velmi dobré ryby a kam byli zvyklí chodit. Ivo nedokázal tento stereotyp změnit, ačkoliv ho samotného deprimovalo, že nedokázal vybrat jiné místo. Připomínalo mu to jeho slabost a neschopnost něco změnit, ať se jednalo o výběr restaurace či krizi v jeho manželství. Ivo se během večeře bavil o jeho pracovním místě, jak se očekávalo a jeho ženu průběh večera nijak nepřekvapil. Takhle

---

⁷⁴ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 50

vypadalo i jejich manželství – stereotypní, klidné a nudné. Nečekala, že bude večere probíhat jinak. Henry však prolomil večer historkou o tom, která začínala popisováním jeho bujarého studentského života a končila setkáním s Neilem Armstrongem v baru. Henry situaci vyprávěl s pro sebe typickým zapálením, očividně historku vyprávěl již poněkolikáté, přesto Samanta taktně předstírala, že ji slyší poprvé. Historka působila neskutečně, přehnaně a rozproudila celý večer. Po dokončení příběhu se Ivo zeptal na naprosto banální věc a sice, co to je pink gin, který měl Neil Armstrong při setkání s Henrym ten večer údajně pít. Henryho ta otázka téměř rozčílila, Ivo by snad měl vědět, co je to za nápoj, protože je obecně známý. V tomto momentě je naprosto zřetelný kontrast mezi oběma páry. Ivo nevěří té historce a nedokáže se ani na chvíli ten večer uvolnit. Jeho ženě nezáleží na tom, zda je historka pravdivá nebo ne. Na jednu stranu jí na Ivovi jeho úzkoprsost a vážnost irituje, na druhou stranu ví, že je to velmi citlivý muž, na kterého se může vždycky spolehnout. Ačkoliv Henry pronášel velká gesta, že Samantu miluje, Ivo to své ženě nemusel říkat, oba dva to věděli. Když pak šli večer Ivo se svou ženou domů, zastavili se uprostřed mostu a dívali se na řeku. Ačkoliv bylo dříve zmíněno, že došlo ke krachu jejich manželství, v tom momentě, kdy uprostřed noci stáli vedle sebe na mostě, si připadali jeden druhému velmi blízko.

4. 6. 3. Nenaplněné touhy

Nenaplněná touha Iva se neprojevuje jen na rovině manželské. Touží po dítěti a záchraně vztahu se svojí ženou. Zároveň však ví, že v manželství není šťastný, z pozice otce nedokáže komunikovat se svou dcerou. Není pravděpodobné, že by další dítě manželství zachránilo, přesto v něm Ivo spatřuje naději, která by mohla rodinu stmelit dohromady. Nevíme, jaké pracovní pozice se vzdal ani do jaké míry ho jeho práce naplňovala. Zda to byla jeho iniciativa opustit město a svoje pracovní místo, nebo zda tuto velkou životní změnu iniciovala jeho žena. Ivo se nedokázal na žádné z životních rovin dostatečně projevit – a sice ani jako manžel, otec nebo zaměstnanec. Jeho žena si je vědoma mužových silných stránek. Zároveň se může čtenáři zdát, že by raději žila s někým, kdo dokáže lépe prosadit, co chce, žije daným okamžikem, právě jako Henry. S někým, kdo nehlídá každé své slovo a kdo se nestydí projevit emocionálně. Ví, že je jejich manželství na okraji krachu, přesto však nedokáže udělat ten zásadní krok k tomu, aby oba vykročili jiným směrem. Otázka je také, zda jejich dcera netrpí nesouladem v rodině. Zavírá se ve svém pokoji a s rodiči nemluví, je si pravděpodobně vědoma, že soužití rodičů není v pořádku. Ani vztah Henryho a Samanty není harmonický. Henry

působí svým chováním až arogantně, mluví o Samantě jako o lásce svého života a tvrdí, že bez ní by na tomto příšerném světě nedokázal žít. Pár spolu žije již sedm let, přesto není jisté, zda Samanta není s Henrym jen proto, aby nějaký vztah měla a nemusela žít sama. Víme, že její děti už jsou dospělé, nenaplněnou touhu lze spatřit i v tom, že jí děti opustily, založily vlastní rodiny a Samanta tak zůstala sama. Aby svoje místo v životě zaplnila, našla si muže, který sice není ideální, zaplní však její samotu po odchodu dětí.

4. 7. Povídka *Papírová vlaštovka (Papierflieger)*

4. 7. 1. Tematická interpretace

Povídka s názvem Papírová vlaštovka patří k těm kratším povídkám ze sbírky, což však nijak negativně neovlivňuje obsah a kvalitu jejího sdělení. Nese název podle vlaštovky složené z papíru, se kterou se čtenář setkává až ke konci povídky, kde děj, jak je pro tvorbu Judith Hermannové skoro zvykem, zůstává otevřený. Povídka je psaná v formě a děj je řazen chronologicky, bez retrospektivních prvků, které by prozradily více o minulosti obou protagonistů. Příběh se odehrává během jednoho dne a není explicitně řečeno kde. Čtenář si však může představit velkoměsto a byt rodiny na sídlišti.

4. 7. 2. Analýza postav

Mladá žena Tess, která žije sama se svými dvěma malými dětmi, se dopoledne chystá na pohovor, aby získala pracovní místo. Jelikož jsou děti nemocné a potřebuje pro ně zajistit hlídání, volá svému příteli Nickovi, aby okolo desáté hodiny dopoledne přišel. Ten přijde přesně na čas a děti s naprostou samozřejmostí pohlídá. Je člověkem, na kterého se Tess může zcela spolehnout. Ačkoliv není otcem jejich dětí, má čtenář pocit, jako by jím ve skutečnosti byl. Život se dvěma malými dětmi pro Tess není jednoduchý, a přestože by byl život s Nickem po jejím boku daleko jednodušší, ona ho ve svém životě jako partnera nechce. I Nick by si to přál, což je v povídce jasně řečeno. „*Tess nic neříká. Stojí v předsíni opřená o zeď, drží si telefon u ucha a vyčkává; ne že by se Nick nechával doprošovat, je prostě jenom pomalý, nic víc, a taky ho koneckonců probudila. Přijde vždycky, když jde o Luka a Sammiho. Přijde, i když Luke a Sammi nejsou jeho synové. Staral by se o Luka a Sammiho každý den, kdyby to Tess chtěla. Kdyby si to přála. Ona si to ale nepřeje.*“⁷⁵

---

⁷⁵ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 58

Tess cítí k Nickovi obrovskou vděčnost. Když jí přijde děti pohlídat, musí si strčit ruce do kapes, aby ho neobjala. Během povídky čtenář narazí na spoustu okamžiků, kdy si jsou Tess a Nick velmi blízko. Když se Tess vrátí a vidí Nicka s dětmi v naprosté harmonii, jak si spolu hrají na koberci a skládají papírové vlaštovky nebo když po cestě z pohovoru nakoupí, nabídne Nickovi, ať zůstane na večeři a pohladí ho přitom po rameni. On se naopak zajímá o tom, jak se jí na pohovoru vedlo, dokáže rozpoznat ten pravý moment, kdy se jí má na věc zeptat. Nezajímá se jen o to, zda Tess práci dostane, ale jak pohovor probíhal a hlavně jak jí při tom bylo a jak se cítila.

Celá povídka působí, dle slov překladatele knihy Petra Štědrone⁷⁶, velmi nejednoznačně a to včetně pohovoru na pracovní pozici do stacionáře. Tess neví, zda tam má vůbec jít, jestli se na to hodí – pochybnosti, které sama o sobě má jsou naprosto zřejmé. Nejasné jsou i pocity k Nickovi. Ačkoliv některé momenty působí až rodinně idylicky, vždycky se tento okamžik rozplyne jaksí do ztracena. Symbolem prchavosti tohoto okamžiku se pak stane papírová vlaštovka, kterou všichni čtyři vyhodí z okna – jakoby se oni sami a jejich životy stali vlaštovkou, která překonává gravitaci, klouže a plachtí. Judith Hermannová otevírá rozmlžené obzory a je na čtenáři, aby si konec povídky vyložil podle sebe. Zda existuje nějaká naděje, že k sobě Tess s Nickem najdou cestu a vytvoří rodinu, anebo jejich momenty sblížení zůstanou prchavé a pomíjivé a touha po tomto sblížení zůstane nenaplněná.

V povídce se čtenář nedozví, jaký vztah mezi sebou Tess s Nickem mají, zda dřív byli pár či jsou jen velmi dobří dávní přátelé. Nedozví se také ani to, jestli Nick Tess miluje nebo by s ní pouze chtěl žít z velké části kvůli dětem, které má rád. Nelze tak říct, zda se ze strany Tess jedná o neopětovanou lásku, jelikož čtenář ani neví důvody, proč s Nickem nechce žít. Lze dokonce předpokládat, že to neví ani sama Tess. Tento fakt pak čtenáře přivádí na obecnou rovinu komplikovanosti mezilidských vztahů. Z Nickovy strany spočívá nenaplněná touha ve skutečnosti, že s ním Tess nechce žít. On velmi pravděpodobně touží po tom, aby společně vytvořili rodinu, je pro Tess velkou oporou, ale stejně v jejich vztahu chybí partnerská láska. Na druhou stranu nevíme, co Tess k takovému chování vede. Záleží pak na čtenáři, co si za důvod Tessiných neopětovaných citů k Nickovi dosadí. Má Tess zlomené srdce po odchodu otce jejich dětí? Odešel své „štěstí“ hledat někde jinde a má novou rodinu? Nebo zemřel a Tess nedokáže znovu

---

⁷⁶ Řečeno v rámci debaty nad knihou měsíce pořádané Literárními novinami dne 28. 2. 2019.

milovat někoho jiného? Nebo je důvod prostý – Nicka nemiluje a i přesto, že na rozumové úrovni ví, že by život s ním byl daleko jednodušší a děti by s největší pravděpodobností byly také spokojenější, nedokáže svým citům poručit. Důvodem může také být, že se nedokážou vymanit z jistého stereotypu svého přátelského vztahu a bojí se lásku projevit.

V rozhovoru s Nickem Tess také zmiňuje pohlednici od Stana. V povídce se přesně nedozvíme, o koho se jedná, Tess ho však popisuje jako „*týpka, co nosí sandály s ponožkami a nad počítač si věší pohlednice s duchaplnými výroky a vypadá, jako kdyby nikdy nespál.*“⁷⁷ Čtenáře tak může napadnout, zda se nejedná o otce dětí, který však s rodinou už nežije. Na pohlednici od něj je šnek, který stoupá na horu Fuji, a lze se tak domnívat, že Stan rád cestoval, nebyl schopný žít rodinný život a právě z toho důvodu rodinu opustil. Z rozhovoru je zřejmé, že i Nick Stana zná, opět se lze ale jen domnívat odkud. Zda nebyli se Stanem dobří přátelé a právě proto s ním Tess nechce navázat hlubší vztah.

4. 7. 3. Nenaplněné touhy

Nenaplněnou touhu lze v příběhu *Papírová vlaštovka* pozorovat u všech postav. Tess nežije život, který si představovala, touží ho nějak změnit. I hledání nové práce může být považováno za touhu být finančně nezávislá, seberealizovat se, prosadit se a alespoň na nějakou dobu vystoupit ze stereotypního života matky v domácnosti se dvěma malými dětmi. Touhu po tom, aby její život vypadal jinak, přímo zmiňuje v rozhovoru s Nickem. „*Zdvihne ruce, protáhne prsty a jejich konečky si jemně položí na spánky a trochu na ně přitlačí. Pak ruce opět svěsí. Řekne, někdy bych chtěla všechno zase rozložit a znovu poskládat. Nezačínat ještě jednou od začátku, to nemyslím. Ale s tím, co je, udělat něco jiného? No jo, ale to holt nejde. Podívej se na Sammiho a Luka. Myslím, že zpátky už nemůžu.*“⁷⁸ Tess cítí za svoje děti velkou zodpovědnost, zároveň však ví, že nežije život, po kterém dříve toužila a který si plánovala. Je ráda, že své dva syny má, nechce se ve svém životě vracet, jen by ho chtěla změnit a trochu přeskládat. Otázkou však je, kdo jiný, než ona to může udělat? Všichni jsme zodpovědní za svůj život a jen my ho můžeme změnit.

U Nicka lze nenaplněnou touhu spatřovat také, ačkoliv není v textu přímo vyjádřena. Jeho život známe jen v souvislosti s Tess. Nedozvídáme se téměř nic o způsobu

---

⁷⁷ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 64

⁷⁸ tamtéž, s. 64

života, který žije, kde pracuje a jak dlouho se s Tess znají. Lze se domnívat, zda také nezažil zklamání v lásce, kvůli kterému s Tess není schopen navázat vztah a projevit jí lásku. Je zřejmé, že s jejími dětmi má harmonický vztah. Chlapci ho přijímají velmi přátelsky a s nadšením se vrhají do aktivit, které jim vymýšlí. S tím souvisí také nenaplněná touha chlapců, kterým se v životě nedostává dostatek mužského vzoru. Potřebují mužský vzor a učit se „mužským“ činnostem, o čemž svědčí také nadšení, se kterým se pouštějí do aktivit, které jim Nick vymyslí.

4. 8. Povídka *Ostrov* (Inseln)

4. 8. 1. Tematická interpretace

Povídka *Ostrov* pojednává o přátelství dvou žen, které si v mládí byly velmi blízké. Iris, vypravěčka příběhu, se dodnes se svojí přítelkyní Marthou často neplánovaně setkává na různých oslavách narozenin, vernisážích, či koncertech. Ačkoliv si ženy z očí nadobro nesešly a občasně se vídají, je jisté, že v jejich v přátelství vznikla v průběhu let propast, kterou ani jedna nedokáže překonat. Povídka je psaná v ich-formě a lze předpokládat, že je do jisté míry autobiografická.

Fotografie Iris připomene dobu, kdy společně žily v Americe u Martina přítele Zacha. Právě odtud pochází fotografie, kterou si Iris prohlíží a vzpomíná přitom na přátelství a vnitřní souznění, které již pominulo. Na fotce stojí obě dívky ve stejné pozici, obě neučesané, ale spokojené. Iris přemýšlí nad tím, kdo tuto fotku udělal, kdo obě dívky takto viděl. Byl to snad Zach? Z nějakého důvodu je pro Iris důležité, aby zjistila, v čích očích vypadaly dívky takhle. Možná právě proto, že tyto časy jsou dávno pryč a ženy se samy sobě odcizily i změnily.

4. 8. 2. Analýza postav

Když se protagonistky po dvaceti letech od pořízení této fotky potkají, chovají se k sobě s oficiální zdvořilostí. Nejdříve se jen pokradmu pozorují a až později v průběhu večera se spolu začnou bavit. „*Většinou je to Martha, kdo tyhle hovory otevírá, je to pro ni snazší než pro mě. Není to zrovna nenucené, její tón je nejdřív ironický a řeč těla doslova oficiální, vypadá, jako by se snad chtěla klanět. Ovšem za tím, za těmi oficialitami, je pořád ještě velká jemnost a něha, bezbřehá vřelost, které skoro nedokážu odolat. Chvilí to trvá. Deset minut, čtvrt hodinku – pak spolu mluvíme, jako by se nic nestalo. Jako by se skoro nic nestalo. O společných známých. Rozchodech, svatbách. Práci, které se nedá*

vyhnout. *Mluvíme o našich dětech, Martha má taky dceru, oběma dětem to ve škole nejde, nejhorší jsou v matematice.*“⁷⁹ Je zřejmé, že obě ženy o vzájemný kontakt usilují. Ačkoliv bývá jejich rozhovor zpočátku ostýchavý, postupně najdou společnou notu a mluví téměř jako kdysi dávno. Když je pak Martha opilá, svěří se Iris, že si někdy představuje, jak stojí u jejího hrobu. Když to vypráví, pláče, na Iris ji tedy stále velmi záleží. To však nemění nic na tom, že cestu zpátky k sobě už dvě ženy nenajdou.

Co přesně stojí za jejich odloučením a za rozbitím přátelství se čtenář přímo nedozví. Zdá se, že mají obě protagonistky společné tajemství, o kterém ani jedna z nich nechce mluvit, ale které navždy poznamenalo jejich přátelství. Ve vzpomínkách se Iris opět vrací do Ameriky, kdy žily s Marthou svobodný až lehkomyslný život. Nezmiňují se, že by někde pracovaly a vydělávaly si na živobytí. Zach, který pravděpodobně prodával drogy, jim vše zajišťoval a Iris si zpětně uvědomuje, že neví, jak mu Martha za ubytování platila. Přemýšlí nad tím, jestli měla se Zachem poměr, zda prostituovala, aby si mohly dovolit žít takovým způsobem života. Společně s nimi tam pak žili dva černoši, kteří se o dům starali – Bumpie a Squeekie a kluk, jehož jméno si již nepamatuje a který celé dny jen prospal na gauči. Kdo vlastně byli tito lidé? Iris vzpomíná, že dodnes neví, zda byli v příbuzenském vztahu a že Squeekie dříve bydlela v pokoji se Zachem. Byla to dříve Zachova milenka, jejíž místo poté zaujala Martha? Otázkou také je, zda byli tito lidé zapleteni do drogového obchodu. Chlapec, jehož jméno si Iris nedokáže vybavit, byl vychrtlý a vypadal jako někdo, kdo prožil těžké časy. Lze se domnívat, že díky těžké minulosti spadl do drog, celé dny prospal na gauči a žil ve svém vlastním světě.

Jednoho dne Zach odjel, předtím jim nakoupil jídlo, ukázal kde zapnout alarm a odešel z domu za svítání. Celý den pak pršelo a večer přijela policie a začala prohledávat dům. Zachovi došlo, že bude dopaden, proto opustil dům časně ráno. Policie odvezla také Squeekie, Bumpieho a chlapce, byli tedy pravděpodobně do obchodu s drogami také zapleteni a Martha s Iris tak zůstali v domě samy. Co bylo pak, se už čtenář nedozví. Iris sama přiznává, že kdyby se jí někdo zeptal, nedokázala by odpovědět. Neví, kdo tu fotku pořídil, Zach to v každém případě nebyl. Ani Martha by nedokázala říct, co bylo dál. Jako by ten moment nikdy neskončil a ony tam stály doteď. Tento moment je pro obě protagonistky zlomový, sdílejí společné tajemství, které je drží po hromadě i několik let od pořízení této fotografie.

---

⁷⁹ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 67

4. 8. 3. Nenaplněné touhy

V této povídce Judith Hermannová opět výstižně popisuje prchavost okamžiku, kdy může krátký časový úsek vše změnit. Ačkoliv čtenář neví, co přesně se mezi ženami stalo, jako velmi pravděpodobná teorie se nabízí, že Martha Zacha udala. V poslední části si Iris vybavuje, jak ji Martha zvláštním způsobem vždy ve větě oslovovala jménem, snad aby dala najevo, jak moc je pro ni důležitá a jak moc na ni myslí. Možná lze v obětování Marthy, aby ženy mohly žít takový život v zahraničí, sledovat až posedlost po tom být s Iris. Je také možné, že byla do Iris tajně zamilovaná a to, že Zacha udala, by vlastně dělala pro ně, aby mohly ve svobodném stylu života pokračovat. Zdá se, že se obě ženy vzpomínky na minulost snaží vědomě zasunout, musí přece vědět, co se dělo dál. Pravděpodobně na to ale nechtějí vzpomínat. Zjistila Iris to, že Martha Zacha udala? Co tak hrozného se mezi ženami událo, že jejich přátelství nemohlo pokračovat? Nenaplněná touha tak tkví v mysli obou žen. Martha je vždy ta první, která začne hovor. Z chování obou žen lze vytušit, že Martha chová k Iris větší náklonnost, z větší části je to ona, komu přátelství žen více chybí. Stála tedy o něco víc, než jen o přátelský vztah s Iris? Cítí vinu za to, co udělala? Jejich životy šly dál, mají děti, ačkoliv zničily životy lidí, které s nimi na ostrově žili. Iris si pravděpodobně může také vyčítat, že dřív neprohlédla situaci, která mezi lidmi na ostrově panovala. Měla tušení o všem, co se dělo a jaké vztahy mezi lidmi panovaly? Vzpomíná na to, že Martha měla se Zachem milenecký vztah, zdá se však, že se snaží tuto myšlenku zasunout do pozadí. Nabízí se také otázka, proč je pro Iris tak důležité, kdo snímek žen vyfotil. Nenaplněnou touhu lze také spatřovat ve zklamání z přítelkyně. Martha se pro ni stala jiným člověkem, ke kterému již nedokáže najít cestu zpět, ačkoliv si byli po dlouhou dobu velmi blízké. Prostor pro fantazii nechává Judith Hermannová v této povídce pro čtenáře velmi zešířena otevřený.

4. 9. Povídka *Pyl z topolů* (*Pappelpollen*)

4. 9. 1. Tematická interpretace

Dvě nevydařená manželství popisuje Judith Hermannová v povídce *Pyl z topolů*. Povídka je psaná v er-formě a sleduje rozpad dvou manželství. Selma, která se rozvedla s Markovičem, se stále vídá s jeho sestrou. Nevíme, co bylo příčinou rozpadu manželství. Selma zmiňuje pouze fakt, že se potřebovala, v pro ni zlomovém věku pětáctýřiceti let, zklidnit. S Markovičem dál po svém boku to pravděpodobně nebylo kvůli jeho povaze možné. Čtenář se nedozví ani to, zda bylo manželství bezdětné. Selma ovšem nevylučuje

možnost, že by si Markoviče znovu vzala, je tedy zřejmé, že k němu i po rozvodu stále nějaké city chová. Během rozvodu se své švagrové Bojaně vyhýbá, poté se ale znovu vídají, Bojana ji často zve k sobě domů na skleničku a vždy si dává pozor, aby se Selma s Markovičem nesetkali. Děj je řazen chronologicky bez retrospektivních prvků. Někdy je mezi jednotlivými odstavci rozdíl i několika let, děj se tedy posouvá kupředu velmi rychle. Hlavním tématem jsou i v této povídce partnerské vztahy, nejistota a strach ze změny a budoucnosti.

4. 9. 2. Analýza postav

Bojana je za svého muže Roberta vdaná již pětadvacet let. Jejich manželství trvá navzdory jejich rozdílným osobnostem a povahám poměrně dlouho. Bojana je velmi roztržitý člověk. Pokud s nějakou činností začne, většinou ji nedokončí. Věřící na horoskopy a vytváří je pro všechny své známé. V době, kdy Markovič se Selmou ještě tvořili pár, měla vytvořený horoskop i pro Markoviče a Selmu, který jim předpovídal růžovou budoucnost. Takto příznivá konstelace byla až k podivu, Bojana však vyjádřila určité pochybnosti, které se také naplnily. Horoskopy ovlivňovaly Bojanin pohled na celý její život. Koupila si koně, tvrdila však, že se na něm naučí jezdit teprve, až bude měsíc v rybách. I návštěvu Selmy připisovala předpovědi horoskopu. Může se zdát, že neměla dost odvahy rozhodovat o věcech a činnostech a měla potřebu se neustále spoléhat na něco, co rozhodne za ni. Robert se oproti ní zdál velmi vyrovnaný člověk. Když například Bojana nedokončila prostření stolu, dokončil to za ní. Z jeho chování je zřejmé, že má Bojanu rád, hledí jí po vlasech a sám vypráví příhody, které se nestaly jemu, ale Bojaně. Ve svém životě ji staví do popředí.

Okolo půlnoci při návštěvě Selmy ucítí Robert kouř a jde zjistit odkud. Ženy si z toho nic nedělají, a zatímco sousedi propadají panice a volají hasiče, ženy dál klidně sedí v kuchyni. „*Sedíme v hořícím domě, řekne Selma. No to jo, řekne Bojana. Už to tak vypadá. Sedíme v hořícím domě. V hořícím domě si spolu připijíme a děláme to ze zásady. Pozvednou skleničky a pijí a pak se políbí na obě tváře. Jak se má Markovič, řekne Selma. Otázka z ní vypadla, už ji nemůže vzít zpátky. Jak se má. Ach, Markovič, řekne Bojana. Jak by se asi mohl mít?*“⁸⁰ Z chování obou žen je cítit naprostá lhostejnost z toho, že by mohl jejich život náhle skončit. Ostatní lidé propadají panice, ony však dál sedí v kuchyni a myšlenky se Selmě stočí na jejího bývalého manžela. Je zde zřejmé, že ho má stále velmi

---

⁸⁰ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 79

ráda a z odpovědi Bojany vyplývá, že se Markovič bez Selmy taky nemá příliš dobře. Zároveň je však zřejmá rezignace obou žen a lhostejnost, že by mohly zemřít, poukazuje na nespokojenost v jejich životech.

Nakonec se zjistí, že nehořelo, ale pouze se rozfoukal a samovznítil pyl z topolů. Když pak Selma odchází, opilý Robert jí zašeptá větu: „*Naučila ses vytyčit své hranice. S Markovičem ses jednou provždy naučila, kde je tvá hranice.*“⁸¹ Selma neví, jak má tomu, co jí Robert řekl rozumět. Dokázala snad udělat něco, o čem on pouze tajně touží? Tuto větu lze interpretovat i jakousi předzvěst toho, že on v budoucnosti svou ženu také opustí. Tuto teorii podporuje fakt, že se čtenář hned v dalším odstavci dozvídá, že se Robert ze dne na den s Bojanou rozvedl a žije s jinou ženou. Bojana se Selmou se stále vídají, chodí spolu za koněm, na kterém Bojana stále nenašla odvalu se projet, a přemýšlí nad svým životem.

4. 9. 3. Nenaplněné touhy

Nenaplněnou touhu lze spatřovat v rozpadu manželství v obou žen, a také v neschopnosti Bojany sebrat odvalu a vzít svůj život do vlastních rukou. Selma se odhodlala k rozvodu, přesto se však citově od Markoviče neodpoutala, připouští možnost návratu a i časté návštěvy jeho sestry ji nedovolí odpoutat se od minulosti. I v situaci, kdy sedí s Bojanou v „hořícím“ domě směřují její myšlenky k němu. V případě Bojany je nenaplněná touha zosobněna v neschopnosti spoléhat se sama na sebe, věřit vyšší síle, která předurčuje cestu životem. Ani po několika letech nenašla odvalu jet na koni, kterého má již několik let a změnit tak způsob svého uvažování. Přemýšlí, proč ji Robert opustil a přemýšlí, zda vůbec znala člověka, za který byla celý život vdaná. Robert se ve vztahu pravděpodobně cítil nenaplněný. Z věty, kterou zašeptal Selmě, je cítit obdiv za to, že ona dokázala změnit svůj život a nechat se s Markovičem rozvést. On tuto odvalu získal až po několika letech, je tedy zřejmé, že rozhodnutí opustit Bojanu nepřišlo ze dne na den. Spíše se zdá, že ona nechtěla vidět to špatné v jejich vztahu a obelhávala sama sebe. Selma pak vzpomíná na večer strávený s Robertem a Bojanou a na samovznícení pylu z topolů a představuje si lásku jako samovznícení.

---

⁸¹ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 80

4. 10. Povídka *Pár vzpomínek (Manche Erinnerungen)*

4. 10. 1. Tematická interpretace

Soužití a neobvyklý vztah dvou žen, které mezi sebou dělí až dvě generace, popisuje Judith Hermannová v povídce s názvem *Pár vzpomínek*. Povídka je pojmenovaná podle vzpomínek dvaosmdesátileté Greta, která zůstala sama ve svém velkém domě a jednotlivé pokoje pronajímá. Povídka je vystavěna chronologicky, děj je posouván o několik let dopředu. V retrospektivě pak Greta vypráví svůj příběh z minulosti, o kterém se čtenář může jen domnívat, do jaké míry je pravdivý. Děj se odehrává ve větším městě, povětšinu času v domě Greta, ve kterém tráví Greta s Maud většinu volného času.

4. 10. 3. Analýza postav

V domě žije více podnájemníků a jednou z nich je Maud, která vzpomíná na přijímací pohovor s Gretou. Stará žena ji nejprve nebyla sympatická, vypadala až mužsky a Maud měla tendenci se vyhýbat jejímu pohledu. Během pohovoru se jí Greta ptala na zdánlivě banální otázky, zda čte knihy a myje si před večerí ruce, jedna otázka však také byla, zda si Maud váží toho co má a svého života. Ačkoliv Greta na první pohled vypadá nepřístupně, v nitru je velmi přemýšlivá a citlivá žena. Greta Maud oznámí, že není její povinností se o ni starat, ale přesto mezi oběma ženami vznikne silné pouto – Maud za ní často chodí na kávu a povídá si s ní. Po práci si s ní povídá a čte jí knihy, v povídce však není zmíněno, zda má Maud nějaké jiné přátele nebo se věnuje svým zálibám. Zároveň také není jasné, proč zůstala Greta ve svém domě úplně sama. „*Greta bydlí ve velkém domě u parku. Je jí dvaosmdesát let, je o více než padesát let starší než Maude. Velký dům obývala s rodinou, tři poschodí a sedm osob, Greta, její muž Albert a pět dětí. Nepředstavitelných pět dětí, přičemž tři z nich pocházejí z Albertova prvního manželství, Greta měla dvě vlastní. Pak tam byl jeden pes a několik koček. Albert je mrtvý. Děti jsou pryč.*“⁸² Stará žena bydlí v domě nyní úplně sama a za povšimnutí stojí skutečnost, že o Gretiných vlastních dětech je hovořeno v minulém čase.

V průběhu doby se další dva nájemníci odstěhovali a Greta už další hledat nezačala. Čtenář vnímá pouto, které mezi ženami vzniklo, jako kdyby už nebyly pouhé nájemnice, ale byly si blíž a další osoby k sobě už nepotřebovaly. Maud se o ženu stará a často Gretě předčítá knihy, kterých má plný pokoj. Ačkoliv Greta tvrdí, že nestihla přečíst zdaleka všechny, každou jednotlivou knihu zná. Maud se do paměti vryly některé verše z knih –

---

⁸² HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 83

věta „*Dozvuky písní a vášní paměť odhazuje, dokud nezbude nic*“⁸³ se stává symbolem stárnutí. Druhá věta „*Nakonec uteče nám bílé kůzlátko a osiříme*“⁸⁴ pak připodobňuje smrt malého dítěte, o kterém se čtenář dozvídá později. V době, kdy je příběh vyprávěn se Maud chystá na cestu na Lago d'Iseo do Itálie. Greta se v tu dobu necítí moc dobře, nevstává z postele a Maud má strach nechat ji tam čtrnáct dní samotnou. Zároveň si však všímá, že i v posteli si Greta nezapomněla navléknout svoje náramky, které nosí pořád. Maud to uklidní, což svědčí o faktu, že jí na Gretě záleží, i když je pro ni cizí člověk.

Zmínka o jezeře pak v Gretě vyvolá vzpomínky na dobu před padesáti lety, kdy byla zhruba stejně stará jako Maud. Vzpomíná na opalování u jezera, popíjení campari a na tragickou událost, která se u jezera stala. Chlapce na člunu odnesla voda, rodina si toho všimla až pozdě a chlapec se utopil. Ona se mezitím opalovala a litovala, že rodinu dříve neupozornila na to, že chlapce proudy unáší daleko od břehu. Je zřejmé, že se Greta vzpomínku na tragickou událost snažila vytěsnit. Tato situace se ani nutně nemusela odehrát na Lago d'Iseo, ale kdekoliv jinde u vody. Greta však měla potřebu tuto vzpomínku Maud říci, možná právě proto, že ona byla matkou dítěte, které se utopilo. Na sklonku života pak cítila potřebu svěřit se Maud se svým osudem. „*Maud hledí na Gretu, na jazyku má otázku. Vy jste ho znala? Toho atletického muže, co plaval za člunem, otce klučiny. Znali jste se? Proč jste nic neřekla, když jste viděla, jak voda unáší loďku. Ale neptá se. Ne, nezeptá se.*“⁸⁵ Ve svých vzpomínkách se Greta stala jen pozorovatelkou děje, která do situace nijak nezasáhla. Je však více než pravděpodobné, že to její chlapec se kvůli její nepozornosti topil a její manžel se snažil o záchranu jejich chlapce. Maud pravděpodobně tuší, že je možné, že Greta mluví o svém dítěti, které tragicky zahynulo.

4. 10. 3. Nenaplněné touhy

Touha vrátit zpátky okamžiky před tragickou událostí a zabránit jí tak, zůstane pro Gretu navždy nenaplněná. Vzpomínky na smrt dítěte se snaží vytěsnit, ačkoliv je jisté, že ovlivnila celý její život. Co se stalo s jejím manželem? Zemřel přirozenou smrtí nebo se utopil při záchraně syna? Nebo nedokázal žít s pocitem, že jejich dítě zemřelo a on ho nedokázal zachránit? Tato tragická událost musela ovlivnit i sourozence chlapce a může to být důvodem, proč je Greta sama a nikdo z dětí nebo vnoučat ji nenavštěvuje. Svoji

---

⁸³ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 87-88

⁸⁴ tamtéž, s. 88 (V tomto případě se jedná o citát z knihy Talisman Jana Skácela, konkrétně se jedná o *Sonet se spánkem včel*) [online] [cit.2019-04-12] Dostupné z:

<https://www.scribd.com/document/398818200/Skacel-Jan-Davne-proso>

⁸⁵ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 92

nenaplněnou touhu po rodinném životě promítla do Maud, vytvořila si k ní vazbu jako k jednomu ze svých dětí. Snaha o útěk z reality je také patrná z množství knih, které Greta čte. Poskytují ji útěchu a možnost na chvíli zapomenout na to, jaký život žije a uniknout do světa knih. Její pokoj připomínal doupě, v němž byly police v několika řadách přeplněné k prasknutí. Lze se domnívat, že se tak Greta snažila zaplnit samotu, která v jejím životě po smrti dítěte zůstala. Možné je také, že četba spousty knih podporuje Gretinu fantazii a že i příběh, který Maud vyprávěla, nemusí být reálný. Možná se jedná jen o zápletku románu, který četla a vztáhla tento příběh na svůj život. Nenaplněnou touhu lze však spatřovat i u Maud. Ačkoliv je přátelský vztah k starší ženě a pozornost, kterou jí věnuje obdivuhodná, ve svém věku by měla mít přátele a svojí rodinu. Greta jako by byla její spřízněná duše a nikoho jiného neměla. O Maud víme to, že pracuje v mexické restauraci, je jí okolo 30 let a představu o stylu jejího života nám dávají i odpovědi na Gretiny otázky v rámci přijímacího pohovoru. Odjezd k jezeru však může znamenat pokus o útěk z reality a stereotypu všedních dní, o čemž svědčí nespokojenost s jejím vlastním životem. Jsou dny, kdy bývá smutná a dny, kdy bývá smutná, není však uvedeno, co ji činí šťastnou. Greta však vždycky rozpozná, v jakém rozpoložení se Maud nachází. Je možné, že ve svém životě také ztratila někoho důležitého z rodiny a Greta jí tak nahrazuje její rodinu.

4. 11. Povídka *Mozek (Gehirn)*

4. 11. 1. Tematická interpretace

Hlavními postavami povídky nazvané *Mozek* jsou Phillip a Deborah. Pár, který se již několik let snaží o dítě a který se po mnoha neúspěšných pokusech rozhodne pro adopci. Příběh je vyprávěn v *er-formě* a děj nás provází několika dny, kdy se pár kvůli adopci dítěte vydá do neznámého města v Rusku. Po adoptování dítěte se děj posouvá o více než rok dopředu, což umožňuje poznat důsledky adopce, které jsou pro partnery do velké míry negativní. Judith Hermannová se v této povídce zabývá tématem mateřství a tím, zda může být život dítěte pro ženu úplný. Název *Mozek* je odvozen od Phillipovy práce, kdy fotí lidi na operačních sálech a dá se říci, že se stane jakýmsi symbolem nepochopení ze strany Deborah.

4. 11. 2. Analýza postav

Hned v prvním odstavci se čtenář dozvídá, že ten, kdo po dítěti touží daleko víc, je Deborah. Phillip si už budoucnost bez dítěte dokáže představit, je spousta věcí, kterými by

díru ve svém životě zaplnil a kterým by se rád věnoval. Zato Deborah se bez dítěte cítí neúplná, touha po dítěti je v povídce několikrát přímo vyjádřena. „*Toužím po naplnění svých potřeb, říká Deborah.*“⁸⁶ *Toužím po stole, který by byl prostřený pro tři. [...] Deborah je od Philippa odvrácená, sedí s koleny přitáženými k tělu a s pohledem upřeným na podlahu, je mu neuvěřitelně a naprosto cizí.*“⁸⁷ Phillip Deboru takhle nezná. Zná ji jako ženu, se kterou sdílel zájmy, vyprávěl ji o své práci. Ona se mu věnovala, debatovala s ním a trávila s ním svůj čas. Nyní ji však poznává jako nového člověka, a sice jako ženu, která touží po dítěti a upřednostní tuto potřebu před všemi ostatními.

Emoční odstup od celé situace ze strany Phillipa lze spatřovat v momentě, kdy fotí adoptivního syna Alexeje při druhé návštěvě v adoptivní agentuře. Dítě, které celou první návštěvu svých adoptivních rodičů probřečelo, se ani při té druhé necítí moc dobře, Phillip však přesto bere do ruky fotoaparát a začne fotit. „*Phillip o tom dlouho přemýšlel, nakonec si ale přece jenom vzal s sebou foťák. Fotí návštěvní místnost. Pohled z okna. Deboru na židli, jak natahuje ruce k dítěti, má na sobě hebký, hnědý vlněný svetr a všechny barvy v místnosti dopadající zvenčí dovnitř potemňují. Fotí taky záda dítěte, jeho útlu, křehkou šíji.*“⁸⁸ Moment této knihy je velmi vypovídající ohledně přístupu Phillipa k adopci. Je zde zřejmý jistý odstup a emotivní chlad, jako by byl jenom pozorovatelem děje, který se však mimo samotné dění nachází a pozoruje vše jen z velké dálky, přes objektiv fotoaparátu, aniž by do situace nějak zasáhl. Tato situace může být považována za zlomový bod pro Phillipa a zároveň i pro Deboru, kdy začíná být zřejmý Phillipův postoj k dítěti.

4. 11. 3. Nenaplněná touha

Ačkoli touha manželky po dítěti naplněna byla, nezdá se, že by s dítětem byl život dokonalý tak, jak si oba představovali. Phillip na celý rok opustí svoji práci fotografa, obětuje se pro rodinu, stará se o ženu i dítě. Po návratu do práce se začne věnovat fotografování po operačních sálech, neboť ho chirurgická medicína vždy zajímala. Zde se dostane k fotografování ženského mozku při operaci na operačním sále. Tento mozek ženy se stane jakýmsi symbolem pochybování o životě a odcizením obou partnerů. Phillip u večere Deborah vypráví o svojí práci, a ačkoliv ji dříve náplň Phillipových dní zajímala, nyní ho během krmení dítěte poslouchá jen napůl. On si najednou uvědomí, že mu její

---

⁸⁶ Pozn. autorky: V německém originále zní tato věta: „Ich sehne mich danach, azukommen, sagt Deborah. (zdroj: HERMANN, Judith. *Lettipark*. Frankfurt am Main: S. Fischer Verlag GmbH, 2016, str. 111-112). Větu lze také přeložit jako: „Toužím po seberealizaci, po prosazení se.“

⁸⁷ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 95-96.

⁸⁸ tamtéž, s. 99

zájem o něj chybí a zároveň pochopí její pohled, který jakoby říkal: ten tvůj svět už pro mě není důležitý.

Judith Hermannová v této povídce otevírá téma mateřství. Zabývá se myšlenkou, zda je možné žít plnohodnotný a naplněný život i bez dítěte. Hlavní hrdince začínou „tikat“ biologické hodiny a ona ví, že došla do bodu, kdy už svoje dítě mít nemůže a rozhodne se pro adopci. Zároveň se však dopouští jakéhosi klišé v podobě genderového stereotypu, kdy muž po dítěti, na rozdíl od ženy, netouží tolik jako ona. Touha ženy po dítěti je však silná natolik, že je ochotna obětovat mu vše. V povídce působí téměř až patologicky a hlavní hrdinka jde sobecky za svým cílem, aniž by hleděla na potřeby svého partnera. Dítě je v povídce po většinu času pasivní. Při prvních setkáních v adoptivní agentuře Deborah pláče a dítě se adoptivních rodičů bojí. V povídce je výtečně obrazně popsáno, jak se dítě při první návštěvě ještě stále drží zdi, při druhé už se však pouští a opouští kout, který pro něj byl dřív útočištěm. Při třetí návštěvě už za adoptivními rodiči sám vykročí do chodby. Když se pak rozhodnou definitivně rozhodnout pro jeho adopci, nafouknou balónky, které si přivezli už z domova. *„Příštího rána Alexeje vyzvednou z domova a ten s nimi a mezi nimi vychází ven, aniž by se jedinkrát otočil. Později mají dojem, že chlapec poprvé v životě vidí fotbalový míč. Je nadšený, úplně okouzlený.“*⁸⁹ Takto je v povídce popsán moment, kdy si dítě odvádějí z agentury, otázkou však zůstává, zda ve skutečnosti dítě opravdu tak nadšené a okouzlené bylo nebo zda si Deborah tuto situaci takto pouze velmi přála vnímat a vytvořila si tak obraz spokojené rodiny vycházející vstříc světlé budoucnosti pouze ve své hlavě. Po celou dobu totiž zůstává, co se týče vztahu k adoptivním rodičům, převážně pasivní, což výstižně popisuje poslední odstavec povídky: *„Dítě vypije vodu, prázdnou skleničku úplně samo a opatrně odloží zase zpátky na stůl. Na nikoho se nepodívá.“*⁹⁰ Odchod z dětského domova pro dítě nebyl těžký. Zdá se, že k němu neměl žádné citové vazby, nedostávalo se mu tam péče a pocitu bezpečí, které dítě tolik potřebuje a které by mu odchod z domova ztížilo. Ani se neotočil, když s novými adoptivními rodiči vyšel ven. Přesto však podobné chování můžeme pozorovat i po roce soužití s Deborou a Phillipem. V klíčový moment, kdy se pohým pohledem světy obou rodičů rozdělí, se dítě v klidu napije vody a na nikoho se nepodívá. Chlapec zůstává pasivní a je tedy otázkou, zda si k rodičům vůbec nějakou citovou vazbu vytvořil. Adoptivní rodiče dítě finančně zabezpečili, věnovali se mu. Dokázali mu ale dát pocit domova a bezpečí? Necítilo dítě

---

⁸⁹ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 100

⁹⁰ tamtéž, s. 102

skryté odmítání ze strany Phillipa? K zamyšlení pro čtenáře je také to, zda dítě vůbec bylo schopné projevat city po čase stráveném v adoptivní agentuře, kdy dítě potřebuje nejvíce lásky.

Tato povídka patří k jedné z těch, které Judith Hermannová nechce číst na veřejnosti. Záměrně si ji nevybírám na autorská čtení a nerada se o ní vyjadřuje, protože podle ní vyznívá jako obrovské klišé, o kterém původně vůbec psát nezamýšlela. Finančně dobře zajištěná rodina ze západu se rozhodne pro adopci dítěte z východu, které je popisováno jako chudé, špinavé. Dle jejích slov je to přesně to, co si většina lidí pod takovou adopcí představí a tato povídka je až na samé hranici kýče. Deborah s Phillipem po nějaké době dítě přejmenují na Árona, protože se jim jméno Alexej zdá příliš tvrdé, což může být některými čtenáři opět pochopeno jako klišé co se týče západní a východní kultury.

Většina povídek ve sbírce Lettipark má otevřený konec, kdy čtenář může domýšlet, jak se budou věci vyvíjet dál, v této povídce prostor pro fantazii Judith Hermannová v podobě toho, co bude s rodinou dál. Dojde k rozchodu partnerů a dítě zůstane jen s Deborah? Povídka končí dialogem při večeři, kdy Phillip vypráví o večeři, aniž by mu Deborah věnovala přílišnou pozornost. Namísto toho se věnuje dítěti, pobízí ho k jídlu a chválí ho. V ten moment Phillipovi dochází, že došli do bodu, kdy se něco změní a kdy se bude muset znovu rozhodovat. Čtenář má pocit, že právě narazil na bod zlomu, na okamžik, kdy dojde k velké změně. Nenaplněná touha je v této povídce ztělesněna v pocitu, že dítě změní a prohloubí vztah. Phillip s Deborah očekávali, že s dítětem bude jejich vztah ještě pevnější, Debora toužila po splnění této touhy. Namísto toho však došlo spíše k odcizení a k prohloubení propasti mezi oběma partnery. Deborah si představovala více harmonický vztah, namísto toho narazila na nepochopení ze strany Phillipa. Nenaplněnou touhu pak můžeme spatřit i v životě malého chlapce, který odmala žil bez biologických rodičů a pocit bezpečí a domova nezískal ani u nových adoptivních rodičů.

4. 12. Povídka *Dopis (Brief)*

4. 12. 1. Tematická interpretace

Hlavní postavou povídky s názvem *Dopis*, která je věnovaná Helmutovi Frielingausovi, je v tomto případě nezvykle muž. Jeho jméno zůstává čtenáři neznámé, příběh je však vyprávěn z jeho perspektivy v ich-formě. Jede navštívit svého dávného

kamaráda Waltera a jeho ženu Ednu. Jsou to Židé, kteří v roce 1939 utekli z Německa do Ameriky. Walter vyrůstal ve stejném rodném městě jako muž, který nás příběhem provází. Muž vzpomíná na to, jak měl v dětství Walter ve sklepě kolejiště na vláčky. S ním si jako malí často hráli, aniž by tušili, že oba v dospělosti budou žít v jiné zemi. Tyto vláčky se staly jakýmsi symbolem jejich budoucí cesty a života v jiné zemi.

4. 12. 2. Analýza postav

Walter a Edna tvoří postarší pár, Edně je již 86 let, přesto jsou velmi akční ve všem, co dělají. Walter byl oční lékař a stále několik pacientů ošetřuje a poskytuje cenné rady těm, kdo je potřebují. Ve volném čase také píše vlastní romány. Ačkoliv mluví plynně anglicky, čte starou německou literaturu, aby svůj rodný jazyk nezapomněl. U svého domu v Belmontu postavil obyvatelnou přístavbu a má dokonce i projekt na stáří – postavit dřevěný domek na ostrově Nantucket. Ani jeho žena, co se týče způsobu využívání volného času, za svým manželem nezaostává. Její zálibou jsou divoké rostliny, neustále hledá jejich názvy v encyklopediích a vydává se na dlouhé procházky. Walter při návštěvě svého přítele hovoří o svém plánu postavit dřevěný domek na ostrově a muž navrhuje, že by se tam rád podíval. Jde jen o návrh, který má spíše působit zdvořile, muž neočekává přijetí nabídky. Walter však okamžitě navrhone, že se tam můžou vydat hned zítra a Edna mlčky souhlasí.

V šest hodin ráno již vyrazejí na cestu a Walter všechny provází po stavbě, které chybí vnitřní zdi. Místo zdí zde stojí jenom trámy, které vytváří pomyslné místnosti, a Walter s neutuchající energií tyto místnosti pomyslně zařizuje nábytkem, vypráví, kde si co přeje mít. Edna mlčky chodí s nimi, výraz ve tváři však svědčí o její spokojenosti.

4. 12. 3. Nenaplněné touhy

Judith Hermannová i v této povídce popisuje události velmi strohým způsobem. Samotný děj povídky není důležitý, na prvním místě je v příběhu atmosféra a věty, které dějovou linii jen naznačují, avšak většina slov zůstane nevyřčena. Je zřejmé, že muž oba své přátele pro jejich neutuchající odhodlanost a energii velmi obdivuje. Nevíme, zda stále žije se svojí ženou, či zda se z jeho perspektivy do jisté míry nejedná o žárlivost na harmonický život Waltera a Edny. Když se pro něco rozhodnou, neváhají ani vteřinu a dovedou svoje plány až do konce.

Oba už jsou ale v pokročilém věku a pravděpodobně tuší, že již nebudou mít dostatek času na splnění všech svých snů a přání. Muž v povídce zdůrazňuje, že se jim podařilo z Německa do Spojených států uprchnout za pět minut dvanáct. Oba si velmi váží svého života právě proto, že jim bylo umožněno válku a holocaust přežít. Jsou si vědomi pomíjivosti života a skutečnosti, že se můžou věci během krátké chvíle změnit. Nechtějí tak promarnit svůj život a vše do čeho se pustí, dělají s téměř stoprocentním nasazením. Walter si je vědom toho, že svůj projekt v Nantucketu nemusí dokončit, právě proto se tam s mužem vydává už hned, nečeká na jeho příští návštěvu. Oproti tomu vypravěč povídky se nezdá být pro nic nadšený, jako kdyby byl celou dobu jen pozorovatelem a nebyl schopný vzít svůj život do vlastních rukou. Nevíme, zda má rodinu, možná nenaplněná touha může v jeho případě spočívat i v chybějícím rodinném zázemí. Nevíme, zda jeho manželka ještě žije a se kterou si bude rozumět jako Walter s Ednou. Odcestoval do ciziny stejně jako Walter a Edna, nezdá se však, že by novému životu přizpůsobil stejně dobře, jako oni.

4. 13. Povídka *Sny (Träume)*

4. 13. 1. Tematická interpretace

Variace přátelství dvou žen a zároveň pomoc ve formě psychoanalýzy v těžkých životních obdobích se stává tématem této povídky. Název sny je odvozen z psychoanalýzy, na kterou obě ženy v povídce docházejí, ale i ze snů obecně. Interpretace obsahu snů se stává důležitým bodem této povídky. Hlavní protagonistky Tereza a Effi mezi sebou mají komplikovaný přátelský vztah, který navíc velmi ovlivňuje docházení Effi na hodiny psychoanalýzy. Dějová linka provede čtenáře několika lety života obou žen a za pomoci retrospektivy nebo náhledů do budoucna dostává děj velmi rychlý spád. Samotný příběh se odehrává pravděpodobně ve větším městě, kde obě protagonistky příběhu po celou dobu žijí.

4. 13. 2. Analýza postav

Tříkrát týdně se ženy setkávají v té samé kavárně jménem Jurij Gagarin. Přestože se setkávají často, jejich rozhovory jsou vágní, baví se o filmech, knihách a dodržují příznačný přátelský odstup. Nebaví se o ničem osobním, o problémech ve vztazích nebo o to, čím se trápí. Vždy ve stejný čas Effi zaplatí a odchází pryč. Tereza se domnívá, že odchází za nějakým milencem, po dvou letech však Effi přizná, že chodila za doktorem Gruptou, který jí prováděl psychoanalýzu. Řekne jí to až v okamžiku, kdy je již těhotná a na analýzu chodit přestala. Doktora jí doporučila se slovy, že když se bude cítit opravdu

špatně, může k němu jít a on jí jistě pomůže. Po několika letech se Tereza za doktorem Guptou vydá. Trpí úzkostí a přehnaným strachem z přírodních katastrof, epidemií, který se jí promítá do snů a ona ráno nedokáže ani vstát z postele.

Skok v ději nás posune o několik let dopředu, kdy samotná Tereza už doktora Guptu navštěvuje několik let. Svých strachů se do jisté míry zbavila, přesto se jí nepodařilo spoustu věcí změnit – neotěhotněla, nenašla si stálého partnera. Nevíme, do jaké míry jí sezení u pana doktora pomáhá, neustále jen krouží okolo jádra svých problémů a doktor Gupta do jejího vyprávění příliš nezasahuje. S Effi se však naprosto přestala stýkat. Potkává ji už jen náhodně s jejím dítětem, po nějakou dobu se alespoň pozdraví, pak se už z nich stanou cizí lidé.

Jednoho dne Tereza při psychoanalýze vypráví doktorovi sen, který se kdysi Effi zdál a o kterém jí při jedné z jejich posledních schůzek v kavárně vyprávěla. „*Včera v noci se mi zdálo o tobě, řekne Effi. Zdálo se mi, jak jedeme tramvají, společně nastupujeme a musíme si koupit jízdenku, stojíme vedle sebe u automatu, a ty se najednou začneš zmenšovat. Scvrkáváš se, jsi menší a menší, až jsi úplně prťavá, jako trpajzlíček. Rukama ukazuje Tereze, jak je malinká, palcem a ukazovákem, půl centimetru. Říká, no a já tě zvednu. Zvednu tě a strčím si tě do kapsy kabátu.*“⁹¹ Obsah toho snu nastiňuje vztah mezi oběma protagonistkami. Pro Effi je Tereza jen jakousi méněcennou figurkou. Je pro ni ženou, se kterou se sice stýká, ale o kontakt s ní vlastně příliš nestojí. Pravděpodobně je ráda zahalena tajemstvím, neříká kam a za kým na schůzky chodí. To, že se jí na to Tereza nezeptá, je dalším známkou nefunkčnosti přátelství.

4. 13. 3. Nenaplněné touhy

Pravděpodobně se vztah obou žen příběhu přátelstvím ani nazvat nedá. Drží si od sebe odstup, až se přestanou vídat úplně. Effi touží po dítěti a po sérii psychoanalýz se jí otěhotnět podaří. Tereze psychoanalýza do jisté míry také pomůže, přesto však není jasné, co v ní strachy a úzkosti vyvolává. Začne tímto strachem trpět až po ukončení přátelství s Effi. Může se zdát, že svými návštěvami u doktora Grupty vlastně kopíruje osud Effi, doufá, že jednoho dne si také najde stálého partnera, se kterým bude mít dítě. Lze se domnívat, do jaké míry toužila po přátelství s Effi, zda byla opravdu tak křehká a potřebovala ochranu, jak se dříve promítlo ve snu. Po čase se Tereza začne až patologicky zajímat o doktora Gruptu, přemýšlí nad jeho osobním životem, nad knihami které čte.

---

⁹¹ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 111

Dokonce si doma upraví nábytek tak, aby pokoj vypadal stejně jako ordinace doktora. Ačkoliv není jisté, zda jí terapie pomáhá, je zdůrazněna pouhá přítomnost jeho osoby. Tereza spíše touží po tom, aby nebyla sama. Effi se se svými problémy svěřit nemohla a doktor Gupta ji poslouchá, ačkoliv si Tereza není jistá, zda ji doopravdy vnímá. Důležité je pro ni to, že je někdo s ní.

4. 14. Povídka *Východ (Osten)*

4. 14. 1. Tematická interpretace

S hlavními protagonistky povídky – s Arim a Jesiccou – se setkáváme na cestě nočním vlakem směrem na východ do Oděsy. Děj se odehrává chronologicky, jakýchkoliv retrospektivních prvků v rámci jen několika málo hodin. S protagonisty se setkáváme při cestě vlakem, kdy v šest ráno přijíždí do Oděsy a hledají ubytování. Dozvídáme se i konkrétní ulici, kde si hlavní postavy příběhu shánějí nocleh a že touží vidět Černé moře. Problematika partnerských vztahů a jejich proměny, když vztah prochází jistou zkouškou a narazí na překážku, kterou musí překonat, je i tentokrát tématem povídky Judith Hermannové.

4. 14. 2. Analýza postav

Při cestě vlakem do Oděsy vnímá čtenář první rozpory mezi partnery. Ari si stěžuje, že se vůbec nevyspal, dokonce ani nezamhouřil oko. Ačkoliv Jesicca ví, že to není pravda, nechce se s partnerem dohadovat. Vzápětí se dozvídáme, že Ari vůbec nechtěl do Oděsy jet. Má o ni, a pravděpodobně o celém východě nevalné mínění. Jessica je však vděčná za to, že byl tak laskavý a na cestu se s ní vypravil. To svědčí o nevyrovnanosti obou partnerů ve vztahu. Ari má zažitá určitá klišé, ze kterých se nedokáže vymanit. Není zvyklý na změnu – když hledají babky na nádraží, které pronajímají byty, nevidí důvod, proč by tu neměly být, když tu vlastně byly vždycky. Pečlivě vybírají ženu, u které se ubytují. *„Shodnou se aspoň na tom, které brát nebudou. Žádnou bordelmamá, alkoholičky taky ne, Ariho odpuzují jakékoliv okázalé náboženské symboly, takže babku se stříbrným křížem kolem krku určitě ne a ta v tom vypelichaném kožichu taky nepřípadá v úvahu. Staré ženy stojí mlčky v nádražní hale, některé trochu popocházejí, tak dva tři kroky jedním a pak druhým směrem, nebaví se mezi sebou a taky nikoho neoslovují. Jejich cedule jsou pomuchlané, nápisy na nich vybledlé a jdou těžko přečíst, třeba tam vůbec není napsáno nocleh nebo ubytování, třeba je na nich něco úplně jiného. Odpustek. Naděje. Nebo zkáza.*

*Jessica nemá tušení, proč ji napadají jenom tahle slova.“*⁹² Z tohoto úryvku je zřejmý Ariho odstup, kdy téměř povrchně hodnotí ženy. Zároveň v něm však lze spatřovat citlivost Jessiky, která nad věcmi a nad úvahami lidí, ráda přemýšlí.

Vyberou si ženu, u které se chtějí ubytovat a následují ji k jejímu domu. Ona se s nimi nesnaží zapříst rozhovor, nezajímá ji, odkud přijeli nebo jak dlouho zůstanou. Ari s Jessikou se ptají, kde je Černé moře, žena jim oznamuje jméno ulice, kde se nacházejí, jinak si za celou cestu neřeknou nic. Když dorazí k domu, kde se mají ubytovat, je Jessice jasné, že tam nezůstanou. *„Nízké dřevěné baráky naskládané vedle sebe, před jedním z nich sedí blondátá prostitutka a balí si cigaretu, je v noční košili, na nohách zelené štekly, vypadá, jako kdyby právě vstala. Kolem plastových nádob se zbytky jídla se potloukají kočky. [...] Stará paní otevře dveře a mlčky ukazuje dovnitř do baráku. Je tam tma, u stěny je snad nějaký nábytek, nedá se tam nic rozeznat. Na podlaze leží potrhaný ručník. Jessica řekne, to nejde. Ari, tohle nedám. V žádném případě. Tohle fakt nepůjde, je mi to líto.“*⁹³ Jessica přesvědčuje Ariho, že tam nechce zůstat, jakoby to musela téměř prosit, aby z toho místa odešli. Ari se pak snaží ji přesvědčit, že to tak hrozné nebude, odehrává se téměř až divadelní představení, kdy obcházejí jednotlivé domy, Ari nesmyslně vyndá ledničku ven, dívá se do ní. Zdá se, že tohle nesmyslné chování je spíše obrazným vyjádřením jejich vztahu. Jakoby se i v každodenních životních situacích Ari Jessice snažil dokázat, že její názory a nápady jsou k ničemu. Jakoby měl Ari vždycky pravdu, ještě nějakou dobu se snaží Jessice předvést, jak hrozné je to místo. Je na ni až zlý, když jí říká, aby taky už konečně zapojila mozek. Poté odcházejí, jdou směrem, kde leží Černé moře a Ari Jessice slibuje, že najdou něco pěkného.

4. 14. 3. Nenaplněné touhy

Vztah Jessiccy a Ariho není harmonický. Jsou zřejmé rozdíly mezi oběma partnery, které mohou působit až jako klišé. Přemýšlivá žena, které záleží na tom, co si ostatní myslí. Oproti tomu muž, který musí mít vždy pravdu, jednu věcně a bez přemýšlení nad tím, co ostatním svým chováním způsobí. Je zřejmé, že on očekává od svojí ženy jistou pokoru. Ona mu musí být téměř vděčná za to, že se s ní na cestu vydal, přestože zpočátku nechtěl. Nenaplněná touha v případě Jessicy spočívá v touze po partnerovi, který by ji byl blízký a dokázal chápat její pocity a hovořit o nich. Pokoj, kterým jim stará žena nabízí, vnímá jako trest. Zmiňuje také, že neví, za co by ji, na rozdíl od Ariho měli trestat. Je si

---

⁹² HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 120-121

⁹³ tamtéž, s. 124

tedy vědoma určitých chyb svého muže a tento pokoj se stává jakousi symbolikou trestu za jejich špatné chování? Jessica se snaží vidět věci jinak, touží po tom, aby bylo všechno v pořádku. Znovu si prohlíží dvůr a snaží se najít alespoň něco pozitivního na této situaci. O to se pravděpodobně snaží i ve vztahu s Arim. Ten však jednání své ženy nechápe. Nezáleží mu na tom, co si myslí stará žena při cestě pro další zájemce o ubytování na nádraží. Nechce se o tom bavit, zároveň však prokáže velkorysým gestem svoji pozici, když ženě zaplatí i bez ubytování. Společně se svojí ženou se pak vydávají směrem, kde má ležet Černé moře. Jakoby se pro ně moře stalo jakousi společnou jistotou. Cítí, že až k moři dojdou, věci budou lepší. Voda zde figuruje jako symbol očisty, která „odnese“ problémy a nepohodu z jejich vztahu pryč.

4. 15. Povídka *Návrát (Rückkehr)*

4. 15. 1. Tematická interpretace

Jak sám název povídky napovídá, pojednává tento příběh o návratu hlavní postavy nejenom do rodného města a ke kamarádce, ale také o návratu do dětství, které je poznamenáno tragickou událostí. Zajímavostí je, že je tato povídka, jako jedná z mála ze sbírky Lettipark, psaná v ich-formě. Je tedy otázkou, kdo vlastně je ta žena, o které Judith Hermannová píše. V této povídce lze předpokládat jisté autobiografické rysy. Tento předpoklad podporuje také vyjádření Judith Hermannové v rozhovoru pro ArtCafé⁹⁴, kdy zmínila, že dokáže psát příběh v první osobě pouze tehdy, je-li příběh dostatečně autobiografický. Děj příběhu se odehrává na sídlišti v neznámém městě, ale také v severských zemích na lodi, odkud se pak Ricco vrací zpět domů. Retrospektivně se dozvídáme o Riccově dětství a jeho osudu.

4. 15. 2. Analýza postav

Jedním z témat této povídky je přátelství mezi mužem a ženou, Judith Hermannová však v této povídce otevírá také téma dětství. Artikuluje problematiku dospívání a rozebírá situaci, kdy je těžké dospět, a od událostí z dětství se oprostit. Setkáváme se v ní se dvěma přáteli od dětství – s mužem Riccem a ženou, jejíž jméno není v povídce ani jednou zmíněno a která je zároveň vypravěčkou příběhu. Ta se na začátku příběhu zmiňuje o tom, že se její přítel po sedmi letech vrací domů a chce po ni, aby naslouchala jeho zážitkům.

---

⁹⁴ KAŇKOVÁ, M. *Český rozhlas Vltava. Kompletní rozhovor z ArtCafé* [online], 2018. [cit. 14. 2. 2019] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/klicem-k-lidskemu-zivotu-je-touha-judith-hermannova-predstavuje-povidkovou-7685850>

Není to pro ni jednoduché, protože ví, že když Ricco začne mluvit, nedokáže jen tak přestat. V retrospektivě, kdy se žena vrací ke vzpomínkám z mládí, se čtenář dozvídá, že Riccovi brzy a zvláštním způsobem zemřel otec. „*Ovšem na rozdíl od mého otce se ten Riccův při experimentování ve sklepní dílně sám vyhodil do vzduchu a Ricco byl u toho, od té doby je tím poznamenaný. To není žádné tajemství. Ricco o tom mluví s každým, říká to tak, jak jiné lidé říkají, že rádi jedí mušle nebo každý rok jezdí k moři.*“⁹⁵ Otázkou je, do jaké míry je tím poznamenaný, když dokáže o takové tragédii mluvit s takovou lehkostí. Ricco se stal touto událostí významný, přinesla mu lítost a zájem od ostatních, na kterém se stal Ricco téměř závislý. Jeho přítelkyně vzpomíná na to, jak v průběhu života všechny svoje emoce až přehnaně prožíval, při prvních nešťastných láskách se trápil a plakal, zároveň na ně ale velmi rychle zapomínal a začínal znova od začátku. Vypravěčka také poznamenává, že Ricco jakoby se po přebolení trápení z lásky chtěl znovu navracet do stavu paniky a trápení, stejně jako v dětství, když zažil umírání táty. Pár let žili Rico s vypravěčkou celkem bezstarostný život, kdy většinu času trávili v barech a hospodách a kdy Ricco překračoval zákony. To trvalo do doby, než žena otěhotněla. V povídce je to jen krátce zmíněno, jako kdyby o její život vlastně vůbec nešlo. Nedožíváme se ani kdo je otcem dítěte, jestli to je Ricco. Ten však krátce poté ze dne na den odešel na rybářskou loď, na které strávil sedm let.

Žena pro muže byla oporou při jeho nešťastných láskách, v okamžicích, kdy nebyl schopen platit účty, kdy potřeboval oporu. On jí však oporou nikdy nebyl. Když otěhotněla, odjel pryč a po večerech volal, přičemž rozhovory začínal vždy větou „To jsem já, Ricco. Jak je?“ Nikdy však nečekal na odpověď ženy, ačkoliv jistě procházela ve svém životě těžkými chvílemi, kdy vychovávala dítě jako samoživitelka. Ricco, příliš soustředěný na sebe, však okamžitě začal vyprávět o svých zážitcích z cest – o tom, jak si koupil auto, létal ve vrtulníku, viděl velryby a o dalších zážitcích ze svého dobrodružného života, který se tolik lišil od jejího běžného žití. Jeho emoce se však rychle měnily, další den zavolal a ze šťastného člověka se stal člověk osamělý. Vyprávěl jí, jak netouží po věcech, které má, ani po pohlavním styku se ženou, který mohl mít. Místo toho chce, aby se ho někdo dotýkal, naslouchal mu. Může se zdát, jako by jeho duše zase zkřehla a on všechno, po čem toužil, zase prodal – firmu, auto, dům i všechny udice a nastěhoval se do domu nedaleko od sídliště, na kterém, podobně jako vypravěčka, vyrůstal.

---

⁹⁵ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 129-130

Po veškerém dobrodružství se opět vrátil k ženě a k jejímu, nyní osmiletému synovi Ziggymu, a sedí spolu na gauči. Žena jen naslouchá vyprávění Ricca o tom, proč se rozhodl odjet, o jeho novém domově a plánech do budoucna. Chce jí dokonce znovu vyprávět o smrti svého otce, jako kdyby neustále toužil po tom někoho zaujmout. I styl jeho vyprávění, kdy neustále gestikuluje, přehání a dramatizuje, svědčí o jeho zoufalé touze po pozornosti. Žena ho pozdě večer přeruší a se slovy, že musí brzy ráno vstávat, jde umýt nádobí, vytřít kuchyň a vyměnit vodu v akváriu pro rybičky. „*Ricco vidí, jak jdu chodbou s akváriem v rukou, zvedne se v mé posteli a povídá, co to tam děláš. Co tam pro všechno na světě vyvádíš?*“⁹⁶ V této otázce se pak zrcadlí jejich dva naprosto rozdílné světy. Riccův plný dobrodružství a změn, zatímco žena žije stereotypní život, kdy se musí postarat o sebe a syna, který tolik změn a dobrodružství neskýtá. Ví, že by to Ricco nepochopil a tak se mu to ani nepokouší vysvětlit.

4. 15. 3. Nenaplněné touhy

Nenaplněná touhu lze spatřovat u všech postav v této povídce. Ricco, který je až přehnaně egocentrický a zajímá se především jen o svůj život, je svým způsobem velmi nedospělý člověk. Jeho dětství bylo narušeno tragickou událostí, dětství jakoby mu bylo „ukradeno“ a jeho vývoj přerušen tragickou smrtí jeho otce. Riccův život je plný extrémů. Chvilí je šťastný, pak se však cítí smutný a osamělý. Po určitou dobu pije tolik, že se mu to vymyká kontrole, následně se rozhodne abstinovat. Touží po autě a jiných movitých věcech, které však vzápětí prodá. Touží po cestování a svobodě, po sedmi letech se však zase vrací domů, tam, kde bydlel v dětství. Lze se domnívat, že svým způsobem touží „dokončit“ své dětství a dospět. Ricco se stává jakýmsi symbolem nenaplněné touhy, kdy po něčem toužíme a máme pocit, že až toho dosáhneme, budeme šťastní. Realita je však často jiná a někdy není možné do bodu trvalého štěstí dojít, protože se osobnost a touhy člověka mění. Největší touhou Ricca, kterou nedokáže nic překonat, je to, aby nemusel zažít otřes v dětství, kdy před jeho očima zemřel milovaný otec. Nechce tu hrůzu jen vytěsnit vyprávěním, ale anulovat ji a být dítětem s normálním dětstvím.

O ženě se však v příběhu nedozvídáme téměř nic. Dozvídáme se jen o jejich přátelství s Riccem a o jejím synovi a také to, že na rozdíl od Ricca, měla tu možnost vyrůstat s oběma rodiči. Nevíme, kde pracuje, kdo je otcem dítěte, zda má nějaké další kamarády, se kterými je schopná o svých citech mluvit. Ricco však takový přítel není.

---

⁹⁶ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 136

Nedokáže mu vysvětlit a Ricco není schopný pochopit, že jejich světy jsou naprosto odlišné. Ona má syna, o kterého se musí starat a nemůže si takové výkyvy nálad, které jsou pro něj typické dovolit. Není možné, aby ze dne na den změnila svůj život a odcestovala jen proto, že si připadá nenaplněná a smutná. Cítí obrovskou zodpovědnost, kterou on ve svém životě nikdy nepoznal, protože nedospěl. Pozoruje, jak ona mluví se svým synem, který je ve stejném věku, ve kterém Ricco zažil smrt svého otce. Právě v nepochopení a v nenaslouchání ze strany Ricca lze také spatřovat nenaplněnou touhu v jejím životě. Ricco není schopen, pro přílišnou zahleděnost do sebe, naslouchat trápení své přítelkyně. Nezajímají ho její každodenní starosti s prací a péčí o syna. On nikoho blízkého, s kým by mohl mluvit, nemá, vypravěčka však má svého chlapce a přeje si, aby ještě nějakou dobu zůstal v dětském věku a stál o předčítání pohádek. Žena touží po protějšku, který by jí naslouchal a zároveň jí umožnil být na chvíli „slabou“. Syn vyrůstá bez svého otce a mužského vzoru, kterým se Ricco kvůli své neschopnosti dospět, nemůže stát.

4. 16. Povídka *Křižovatky (Kreuzungen)*

4. 16. 1. Tematická interpretace

V povídce *Křižovatky* se setkáváme s partnery Patricií a Vitem. Jejich manželství je popsáno na pozadí konfliktů s problematickými sousedy. Příběh je psán v er-formě a název křižovatky pravděpodobně nastiňuje rozhodnutí Patricie udat nezletilého chlapce za vloupání do jejich bytu. Ví, že za to chlapce do budoucna čeká postih a ovlivní jeho další život, přesto ví, že toto rozhodnutí udělat musí. Dějová linka nás provází pouze několika dny, v retrospektivě se však vracíme do minulosti, která nám pomůže lépe pochopit vztah obou protagonistů k Andremu, který býval jejich sousedem.

4. 16. 2. Analýza postav

Patricie žije s Vitem a jejich vztah je dost komplikovaný. Patricie se bojí mu cokoliv říct, neustále zvažuje slova, která v rozhovoru používá a je zřejmé, že ji klidný rozhovor s Vitem stojí spoustu sil a energie. Chystá se mu říct, že mluvila s bývalým sousedem o nových nájemnících. Jejich bývalý soused Andre se odstěhoval, protože je nemocný a chtěl bydlet blíž nemocnici. Mezi Vitem a Andrem nikdy nepanoval přátelský vztah, ačkoliv by o něj Patricie pravděpodobně stála. Nikdy se vzájemně nenavštěvovali a Vito se o něm vyjadřoval až nehezky. Dělal si menší naschvály a nekomunikovali spolu. Když se však Andre odstěhoval, vedle do bytu se nastěhovali „asociálové“, jak Vito nové

sousedy nazývá. Žena a manžel, kteří se neustále hádají a jejich čtyři děti – tři dcery a jeden syn. Je zřejmé, že výchovu nezvládají, neustále se hádají a z výrazu ženy lze usuzovat, že fetuje. Poté, co se někdo z nich vloupal do bytu, volá rozhořčená Patricie Andremu, stěžuje si a doufá, že s tím Andre něco udělá. Než se však dostane Patricie ke slovu, André si stěžuje a vyplakává se jí do telefonu, což nekoresponduje s údajně nepřátelským vztahem, který mezi sebou sousedé mají. André jí navrhně koupí jeho domu a Patricie se teď snaží tuto informaci Vitovi taktně sdělit.

Patricie po vloupání volá i policii a žena odvedle přijde a Patricii sdělí, že to její syn, Steven Gonzales Soderberg, má vloupání na svědomí. Jeho jméno vyslovuje téměř slavnostně, přiznává však, že jeho výchovu nezvládá a je tedy na Patricii, aby se rozhodla, zda podá trestní oznámení. Ta váhá, nechce mít osud chlapce na svědomí. Ačkoliv je to nevychovaný kluk, zajímá se o něj a vnímá, kým by mohl být, kdyby výchova ženy a otce nebyla tak nedostačující. Nakonec se rozhodne pro udání, ale vzhledem k tomu, že je nezletilý, nejde Steven Gonzales Soderberg k soudu. Vito souhlasí s návrhem, že dům koupí. „*Vito říká klidně, tady není na výběr, Patricie. My ten dům koupíme a musíme to udělat rychle, než tomu idiotovi Andremu zase rupne v bedně a bude chtít víc peněz. Tady není o čem přemýšlet, máme doslova kliku. Představ si tu zahradu, běž se na to podívat shora. Ten dům je velký. Je to obrovský barák. Já si to ale chci promyslet, říká Patricie. Musím se soustředit, chci si to morálně zodpovědět. Oni musí někam odejít, tihle lidi přece musí mít někde nějaký místo, já je teda za sousedy nechci, ale taky nechci, aby skončili na ulici.*“⁹⁷ Patricii osud lidí z vedlejší ulice není lhostejný. Nechce, aby skončili na ulici a ona měla jejich životy na svědomí. Vito si však stojí za svým, nehledí na ostatní a trvá na tom, že dům koupí. V ten moment, jako kdyby Patricie poznala, s kým vlastně žije a nastává moment, který je v prózách Judith Hermannové obvyklý – a sice moment odcizení.

4. 16. 3. Nenaplněné touhy

Nenaplněná touha Patricie se zrcadlí na mnoha rovinách. Nedokáže komunikovat se svým, dá se říci až pedantským, partnerem. Neustále zvažuje slova a vztah s ním ho stojí spoustu energie. Zvláštní vztah k chlapci odvedle může představovat její nenaplněnou touhu v podobě dítěte. Nechtěl snad Vito děti a odmítal o tom s Patricií byť jen diskutovat, jak je pro něj typické? Nebo Patricie děti mít nemůže a představuje si, že by byl chlapec její a dokázala by mu dát lepší rodinné zázemí? Patricie je velmi empatická, soucítí

---

⁹⁷ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 146

s ostatními, nechce nikomu zničit život. Oproti tomu Vito je až nenávistný k ostatním lidem okolo sebe. Není jasné, proč tak moc nemá v oblibě Andreho, proč o něm mluví až vulgárně. Zda jde o žárlivost vůči Patricii nebo o jeho styl chování, které se dá nazvat až asociální. Sám své sousedy nazývá „asociálové“, přesto ani on nedokáže navázat s nikým vztah. S Patricií nedokáže rovnocenně komunikovat a stojí si neústupně vždy jen za svým názorem.

4. 17. Povídka *Matka (Mutter)*

4. 17. 1. Tematická interpretace

V povídce *Matka* popisuje Judith Hermannová nejen vztah matky a dcery, ale také vztah dvou přítelkyň, které se znají od dětství. Příběh vypráví v první osobě dcera. Přibližuje dospívání své matky a její kamarádky Margo. Společně snily o budoucnosti a svoje názory o sobě i o tom, čím by se chtěly stát, si zapisovaly do žlutého sešitu. Přály si stát se vzdělanými ženami, o které budou mít muži zájem. Všechny postřehy si tajně psaly v pokoji Marginy matky, jenž se stal symbolem života, kterým by v dospělosti chtěly žít. *„Pokoje byl chladný a temný, okno vždycky pootevřené a závěsy se větrem zdvihaly, což proměňovalo intenzitu světla. U zdi stála široká postel s okázanou prošívánou dekou, naproti posteli toaletní stůl s oválným zrcadlem, šatní skříň byla napěchovaná kožichy a sukněmi z tylu, vzduchem se nesla slabá vůně santalového dřeva, pepře a vetiveru. Platil přísný zákaz vstupovat do tohoto pokoje. Margo a moje matka si své věty do sešitu psaly potají a ve spěchu, ležely na břiše na koberci, na němž lvi štvali gazely. [...] Napsaly, budeš šťastná. Budeš mít hrozně, hrozně moc peněz. Odejdeš hodně daleko, do Ameriky nebo do Austrálie.“*⁹⁸ Nic z toho se však dívkám nesplnilo, protože život se naplánovat nedá a jak je pro tvorbu Judith Hermannové zvykem, povídkové postavy často nedostanou to, po čem touží.

4. 17. 2. Analýza postav

Matka vypravěčky příběhu se vdá i proti vůli rodičů, žije se svým manželem a pěti dcerami v bytě jen o dva vchody vzdáleného od domu, ve kterém vyrůstala a pracuje na městském úřadě. Její budoucnost se neubírala směrem, ve který doufala, stejně jako život Margo. Ta se stala zdravotní sestřičkou a po přebývání na ubytovně pro sestřičky a tříletým vztahem s lékařem, se po rozchodu s ním vrátila do domu své matky, která je v povídce

---

⁹⁸ HERMANNOVÁ, Judith. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny, 2018, s. 148-149

nazývána vždy jen jako paní Rubensteinová. Tam spolu obě ženy žily a z Margo se stala zasmušilá stará panna, která nosila kožichy, perly a brože, stejně jako její matka. Občas chodila k matce vypravěčky na čaj a v obličeji měla omluvný a bezradný výraz, jako kdyby věděla, že její život je smutně prázdný, zároveň už je však rezignovaná a nedokáže to změnit. V padesáti letech pak Margo zemřela na rakovinu a po její smrti se matka vypravěčky začala o paní Rubensteinovou starat. Chodila za ní po práci několikrát do týdne a starala se jí o domácnost a o jídlo, protože paní Rubensteinová jen apaticky seděla v křesle. Dívka si k ní při návštěvě chce přisednout, paní Rubensteinové je vše jedno, přesto si k ní však přisedne a pozoruje ji, jak mechanicky žvýká jídlo, které jí matka nachystala a pak se rozpláče. Matka jí utěšuje se slovy, ať se vyspí a že ráno bude líp. Zdá se však, že svým slovům nevěří. Ví, že paní Rubensteinová jen svůj život dožije v obrovském zármutku a smutku nad ztrátou své dcery.

Když už pak není paní Rubensteinová schopná bydlet sama, odveze ji její vzdálený příbuzný do domova s pečovatelskou službou. Proč se však o ni nezajímal už dříve, když oplakávala smrt svojí dcery? Dovolí matce, aby si z bytu paní Rubensteinové odnesla nějakou věc na památku. Matka si chtěla vzít žlutý sešit, ten ale nenašla a tak si nevzala nic. Po nějaké době se vydá i se svým manželem paní Rubensteinovou navštívit, z ní se však stala jen hromádka lidského neštěstí, kterou by ani nepoznala. Až její manžel jí musí říct, že ta osoba na vozíku, okolo kterého několikrát prošli, je hledaná paní.

4. 17. 3. Nenaplněné touhy

Osudy lidí se i navzdory plánování budoucnosti můžou radikálně změnit. Margo toužila cestovat, o tom být neodolatelná a šťastná. Po jednom nevydařeném vztahu však naprosto rezignovala na svůj život a žila s matkou smutný život. Byl pro ni vztah s lékařem takovým mezníkem života, že se po rozchodu již nedokázala vzchopit? Zlomil ji srdce natolik, že už se po rozchodu s ním nedokázala znovu zamilovat? Z jejího chování a výrazu bylo zřejmé, že si svou prohru uvědomuje, přesto však nebyla schopná s tím nic dělat. Matka vypravěčky příběhu však také nežije způsobem, který si v mládí malovala. Žila v té samé ulici s mužem, o kterém se v příběhu příliš nedozvídáme. Není jasné, jaký vztah měl k Margo on sám. Je zmíněno, že se k ní v jistých momentech choval tak, že to uvádělo dívku do rozpaků. Lze se domnívat, že ho k Margo něco poutalo, byla snad ona zamilovaná do něj a nedokázala svoje city projevit? Zvláštní vztah má matka k paní Rubensteinové, kdy po smrti Margo de facto převzala odpovědnost za její život. Péči o ní

věnovala velkou spoustu času, pravděpodobně i na úkor rodiny. Víme, že ona sama v mládí žila jen se svoji matkou, otec od nich buď z nějakého důvodu odešel, nebo zemřel. Je zmíněno, že se provdala proti vůli své rodiny, pravděpodobně se s nimi po sňatku s mužem již nevidala. Je tak možné, že brala paní Rubensteinovou jako svoji matku, o kterou cítila potřebu se starat? Nenaplněná touha z nedostatku rodičovské lásky se u ní projevuje až přehnanou péčí o paní Rubensteinovou, která je pro ni vlastně cizí člověk. Otázkou také je, jak moc to ovlivňuje život dívky, když její matka tráví tolik času v jiné domácnosti. Už teď si pravděpodobně uvědomuje jistou odtažitost ze strany matky, protože ji rozhořčí příchod zprávy o smrti synovce. Nechápe, proč by měla matka zůstat s rodinou kamarádky stále v kontaktu. Když paní Rubensteinová ke konci příběhu umírá, vrací se matka z pohřbu přímo až rozjařená. Pravděpodobně si uvědomuje, že smrt se stala pro paní Rubensteinovou vysvobozením a že ona sama se svým způsobem starala o paní Rubensteinovou až do samotného konce. Nezradila přítelkyni ani majitelku pokoje, kde svobodně a radostně kdysi plánovaly velkou budoucnost.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala tematickou interpretací sedmnácti povídek ze sbírky *Lettipark* od Judith Hermannové. Cílem této práce bylo na základě interpretace a analýzy postav představit jejich nenaplněná očekávání, cíle a sny; tedy to, po čem touží či toužili. Kromě primárních a sekundárních zdrojů k povídkám byly použity také poznatky získané z debaty nad knihou, pořádané Literárními novinami.

V první kapitole byla představena autorka, jakož i její ukotvení v německojazyčném literárním kontextu. Byl vymezen dobový pojem „Fräuleinwunder“, do jehož kontextu je Judith Hermannová, spolu s dalšími německými píšícími autorkami, řazena. Druhá kapitola byla věnována charakteristice tvorby Judith Hermannové. Byl kladen důraz na popis charakteristických znaků jejího prozaického díla, inspirace pro vznik povídek i důvody, proč jsou povídky autorčiným oblíbeným žánrem. Následující kapitola pojednávala o recepci díla Judith Hermannové v českém kulturním kontextu. Bylo popsáno vnímání její tvorby českými čtenáři. O kladném přijetí jejího díla svědčí mimo jiné pražská inscenace jejího románu *Počátek veškeré lásky* (*Aller Liebe Anfang*) či autorské čtení v rámci Pražského divadelního festivalu německého jazyka. Poslední, avšak pro tuto diplomovou práci stěžejní kapitola, se zabývala jednotlivými povídkami sbírky. Analýza a možná interpretace tématu nenaplněné touhy v próze, byla založena na poznatcích z tematické interpretace textu a analýzy protagonistů příběhu.

Nenaplněné touhy lze spatřovat ve všech povídkách sbírky *Lettipark*. U některých jsou snadněji rozeznatelné, u jiných musí čtenář intenzivněji přemýšlet nad textem a hledat vlastní možnou interpretaci textů. Samotní protagonisté prózy často přesně nevědí, po čem touží. Jsou převážně pasivní, ale očekávají ve svém životě změnu. Sama Judith Hermannová v rozhovoru přiznala, že je ráda, když čtenáři nad prozaickými texty přemýšlí a kladou si otázky, které však v příbězích nejsou explicitně zodpovězeny. Otevřený konec těchto próz často nabízí prostor pro zapojení čtenářovy fantazie a umožňuje vytvořit si na jejím základě možné pokračování příběhu.

Jednotlivé projevy nenaplněné touhy v díle lze do jisté míry kategorizovat. Převážně se jedná o nerealizování touhy po harmonickém soužití s životním partnerem. S tou se čtenář setká například v povídce *Pyl z topolů*, *Fetiš* či *Svědci*, kdy si jsou hlavní postavy vědomy problémů ve vztahu, nejsou schopné však svůj přístup změnit a učinit rozhodnutí pro změnu. Ve svých dílech se postavy často vrací do dětství, kde pramení

příčiny jejich současných problémů. Nemožnost dospět kvůli tragické události z dětství je popsána v příběhu *Návrat*. Osud dítěte, kterému zemřela matka, je pak předznamenán v povídce *Uhlí*. Postavy se vracejí nejen do dětského období, ale obecně do minulosti, kterou často vnímají jako lepší a bezstarostnější. Je tomu tak například v povídce *Solaris*, *Lettipark* či v povídce *Ostrov*. V těchto povídkách jsou hlavními postavami dvě přítelkyně a ústředním tématem jsou mimo jiné variace a hranice přátelských vztahů. Ten může být zničen a negativně poznamenán pouhým okamžikem.

Nenaplněné touhy v povídkách jsou determinovány především vztahově. Touha po funkčním vztahu s otcem je zřejmá v povídce *Básně*, vztah a odcizení partnerů způsobený touhou po dítěti a následnou adopcí je zaznamenán v povídce *Mozek*. Určitá závislost na svém partnerovi, touha po zalíbení se a neschopnosti vymanit se z nefunkčního vztahu je tématem povídky *Fetiš*. Nenaplněné touhy však mohou být determinovány i sociálně. V povídce *Papírová vlaštovka* se hlavní postava chystá na pracovní pohovor, touží po profesní seberealizaci, které se jí při výchově dvou synů bez partnera nedostává. V povídce *Matka* se zase hlavní hrdinka příběhu stará o matku své přítelkyně, která předčasně zemřela. Převzme starost o ní, protože byla celý život jejím vzorem a snila o životě a majetku, který měla. Splnila tak svým způsobem úkol, který přijala po smrti své přítelkyně.

Postavy, u nichž je nenaplněná touha zřejmá, jsou většinou pasivní. Sledují svůj život jako vnější pozorovatelé a nejsou schopni učinit rozhodnutí, která by je v jejich životě posunula dál. Většinou jsou to „slabé“ osoby, které se neustále vracejí do minulosti a snaží se ji anulovat či najít příčinu problému. Příkladem může být hlavní postava Ricco v povídce *Návrat* nebo povídka *Ostrov*, v nichž přátelství dvou žen navždy poznamenalo jisté tajemství z minulosti, které je však zároveň svým způsobem stále pojí dohromady. Nenaplněné touhy se zrcadlí u mužů i žen různých věkových kategorií. Ačkoliv v několika povídkách není zřejmý věk protagonistů, ve většině případů se jedná o třicátníky či čtyřicátníky, tj. generační druhové autorky. Ať už je protagonista povídky kdokoliv, Judith Hermannová mu často propůjčuje pasivitu, smíření s osudem a rezignaci na současný život. Hlavní postavy touží po něčem, co sami často nejsou schopni definovat, ale co může významně ovlivnit jejich existenci. Jednotlivé postavy jsou často citlivé, se silnou emoční výbavou, kterou ale neumějí používat. Neschopnost projevit zejména pozitivní emoce je vmanipuluje do situací, které jim přinášejí zklamání, a ne toužebně očekávané štěstí

například v partnerských vztazích. Zdá se, že autorka tuto „diagnózu“: neumět realizovat svoje plány, sny a představy zjišťuje nejen u lidí své generace, ale i u postav mladších, případně starších. Pro literární vyjádření citových deficitů v partnerských vztazích nejen mezi mužem a ženou, ale i například mezi rodiči a dětmi, mezi přáteli apod., využívá Judith Hermannová přirovnání a obrazných vyjádření. Styl vyprávění je velmi strohý, popisuje složité věci velmi vágně, jako kdyby se nic důležitého neodehrávalo. Zde nabízí prostor pro čtenářovu interpretaci, který musí hledat smysl zdánlivě nejednoznačných vět.

RESUMÉ

Die Diplomarbeit hat sich mit der thematischen Interpretation von siebzehn Kurzgeschichten aus der Sammlung *Lettipark* beschäftigt. Das Ziel dieser Arbeit war es, die unerfüllten Erwartungen, Ziele und Träume aufgrund der Interpretation und Charakteranalyse vorzustellen, d.h. wonach sich die Hauptfiguren sehnen und gesehnt haben. Außer den Primär- und Sekundärquellen dieser Kurzgeschichten wurden auch die Ereignisse aus der Debatte in *Literární noviny* (Literarische Zeitung) in Gebrauch genommen.

Im ersten Kapitel wurde die Autorin und ihr bisheriges Schaffen, insbesondere im deutschen literarischen Kontext, vorgestellt. Es wurde der Begriff „Fräuleinwunder“ definiert, in dessen Kontext die Schriftstellerin zusammen mit anderen auf Deutsch schreibenden Autorinnen zugeordnet ist. Das zweite Kapitel wurde der Charakteristik des Schaffens von Judith Hermann gewidmet. Es wurden die charakteristischen Merkmale ihres Schreibens, Inspiration für die Entstehung neuer Kurzgeschichten, als auch die Gründe für die Wahl Kurzgeschichten zu schreiben, betont. Das darauf folgende Kapitel behandelte die Rezeption von Judith Hermann in der Tschechischen Republik. Die positive Einstellung bestätigt u. a. die Inszenierung ihres Romans *Aller Liebe Anfang* oder die Autorenlesung während des Prager Theaterfestivals deutscher Sprache. Das letzte, und gleichzeitig das wichtigste Kapitel, behandelte die einzelnen Kurzgeschichten aus der Sammlung. Die Analyse und mögliche Interpretation der unerfüllten Sehnsüchte wurde aufgrund der Ereignisse, der thematischen Interpretation des Textes, sowie der Charakteranalyse von Protagonisten der Erzählung beschrieben.

Einzelne Äußerungen der unerfüllten Sehnsucht lassen sich in einem gewissen Maße kategorisieren. Es handelt dabei sich vor allem um die unerfüllte Sehnsucht nach dem harmonischen Leben mit dem Lebenspartner, die z.B. in den Kurzgeschichten *Pappelpollen*, *Fetisch* oder *Zeugen* aufgezeigt wird. Die Figuren sind sich bewusst, dass sie Probleme in Hinsicht auf Beziehungen haben, sind aber nicht fähig ihre Einstellung zu ändern und eine Entscheidung zur Veränderung zu treffen. Die Hauptfiguren gehen oft in die Kindheit zurück, wo die Gründe heutiger Probleme liegen. Die Unmöglichkeit aufgrund eines tragischen Ereignisses in der Kindheit heranzuwachsen, ist in der Kurzgeschichte *Rückkehr* beschrieben. Das Schicksal des Kindes, dessen Mutter gestorben ist, ist das Thema in der Kurzgeschichte *Kohlen*. Die Figuren gehen nicht nur in die Kindheit zurück, sondern allgemein in die Vergangenheit, die sie oft als besser und

sorgenfrei wahrnehmen. Das geschieht z. B. in den Kurzgeschichten *Solaris*, *Lettipark* oder *Inseln*. In diesen Kurzgeschichten sind die Hauptfiguren zwei Freundinnen. Die Themen sind hierbei die Variation und Grenzen der Frauenfreundschaft, die zerstört oder negativ beeinflusst sein kann.

Die unerfüllten Sehnsüchte sind vor allem nach der jeweiligen Beziehung festgelegt. Die Sehnsucht nach dem Verhältnis zum Vater ist in der Erzählung *Gedichte* offenbart. Das Verhältnis und die Entfremdung zwischen Partnern, durch die Sehnsucht nach einem Kind und folgender Adoption, kann in der Kurzgeschichte *Gehirn* erkannt werden. Bestimmte Partnerabhängigkeit und die Unmöglichkeit, dieses nicht funktionierende Verhältnis zu verlassen, ist das Thema der Kurzgeschichte *Fetisch*. Die unerfüllten Sehnsüchte können aber auch sozial determiniert werden. Die Hauptfigur der Kurzgeschichte *Papierflieger* bereitet sich für ein Vorstellungsgespräch vor und sehnt sich nach der professionellen Selbstverwirklichung, die sie als alleinstehende Mutter vermisst. In der Erzählung *Mutter* kümmert sich die Hauptperson um die Mutter der vorzeitig gestorbenen Freundin aus der Kindheit. Da sie ihr ganzes Leben als ihr Vorbild galt, übernimmt sie die Sorge und Pflege. Sie hat diese Aufgabe, die sie nach dem Tod der Freundin aufgenommen hat, zu Ende gebracht.

Die Figuren, bei denen die unerfüllte Sehnsucht zu sehen ist, sind meistens passiv und beobachten ihr Leben nur als Außenstehende. Es handelt sich vor allem um „schwache“ Personen, die immer wieder in die Vergangenheit zurückkehren, um die Ursache der Probleme zu finden. Als Beispiel dafür ist die Hauptfigur Ricco in der Kurzerzählung *Rückkehr* von Bedeutung. Die unerfüllten Sehnsüchte spiegeln sich bei Männern und Frauen verschiedener Alterskategorien. Obwohl das Alter in einigen Erzählungen nicht offensichtlich ist, handelt es sich vor allem um Dreißig- bis Vierzigjährige Menschen, d.h. dieselbe Generation wie die der Autorin. Judith Hermann verleiht ihren Helden immer die Passivität, die Versöhnung mit dem Schicksal und die Resignation auf das gegenwärtige Leben. Die Hauptfiguren sehnen sich oft nach etwas, was sie eigentlich nicht benennen können, aber was bedeutungsvoll ihr Leben beeinflussen kann. Die einzelnen Personen sind oft empfindsam und besitzen eine starke emotionale Ausstattung, die sie aber nicht nutzen können. Die Unfähigkeit die positiven Emotionen auszudrücken manipuliert sie in Situationen, die nur Enttäuschung anstatt des erwarteten Glückes z.B. in Partnerschaften, bringt. Es scheint, dass die Autorin diese „Diagnose“ - die Unfähigkeit die Pläne, Träume oder Vorstellung realisieren zu können - nicht nur bei den

Menschen ihrer Generation feststellt, sondern auch bei jüngeren bzw. älteren Figuren. Für den literarischen Ausdruck emotionaler Defizite, nicht nur zwischen dem Mann und der Frau, sondern auch unter den Eltern und Kindern oder Freunden, nutzt Judith Hermann Vergleiche und Versinnbildlichung. Die Schreibweise ist sehr simpel und beschreibt sehr komplizierte Dinge vage, als ob nichts Wichtiges geschieht. Dort bietet sie den Raum für den Leser und seine Interpretation, wo er den Unterton in scheinbar einfachen Sätzen finden muss.

Seznam použitých informačních zdrojů

1. Seznam knižních zdrojů:

1. BRENNER, Peter, J. *Neue deutsche Literaturgeschichte: vom „Ackermann“ zu Günter Grass*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1996. ISBN 3-484-10736-7
2. GLOSÍKOVÁ, Viera et al. *Slovník německy píšících spisovatelů*. Praha: Libri, 2018. ISBN 978-80-7277-560-6
3. HEINRICHOVÁ, Naděžda a kol., 2015. *Německá próza po roce 2000*. Červený Kostelec: Pavel Mervart. ISBN 978-80-7465-183-0
4. HERMANN, Judith. *Lettipark*. Frankfurt am Main: S. Fischer Verlag GmbH, 2016. ISBN 978-3-596-03575-5
5. HERMANNOVÁ, Judith. *Alice*. E-book. Brno: Větrné mlýny, 2016. 978-80-7443-068-8
6. HERMANNOVÁ, Judith, 2000. *Letní dům, později*. Brno: Větrné mlýny, 2000. ISBN 80-86151-25-5
7. HERMANNOVÁ, Judith, 2018. *Lettipark*. Brno: Větrné mlýny. ISBN 978-80-7443-297-2.
8. NAGELSCHMIDT, Ilse. *Der Vortrag „Fräulein Wunder – Schreibwunder. Autorinnen zwischen Vermarktung und Botschaft“ an der Pedf UK vom 22. 3. 2011*

2. Další zdroje:

1. *Biblio Literární noviny: časopis pro čtenářskou veřejnost - o knihách ze všech stran*. Praha: Litmedia, 2/2019. ISSN 2336-1921.
2. *Česko-slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2019-02-21] Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/7983-martin-gypkens/>
3. *Databáze knih. Alice*. [online]. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/alice-168648>
4. *Databáze knih. Lettipark*. [online]. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/lettipark-396377>
5. *Databáze knih. Letní dům, později*. [online]. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/letni-dum-pozdeji-14239>
6. *Databáze knih. Nic než přízraky*. [online]. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/nic-nez-prizraky-14238>

7. *Databáze knih. Solaris* [online]. [cit. 2019-03-25] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/solaris-11526?c=all>
8. *Divadelní noviny* [online]. [cit. 2019-04-14] Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/matej-samec>
9. Debata nad knihou roku pořádaná Literárními novinami dne 28. 2. 2019
10. E-mailová korespondence s Petrem Štědrým
11. E-mailová korespondence se Zuzanou Kolouchovou z MeetFactory
12. HOCH, Jenny, 2009. *Spiegel Online. Müder Todesengel über Berlin* [online]. [cit. 2019-02-20] Dostupné z: <https://sites.google.com/site/novaiso690/priklady-harvardsky-system-jmeno-datum/elektronicke-zdroje-harvardsky-system>
13. *Internationales Literaturfestival Berlin. Judith Hermann.* [online]. [cit. 14. 2. 2019] Dostupné z: <http://literaturfestival.com/autoren/autoren-2009/judith-hermann>
14. JIČÍNSKÁ, Veronika. *Hermann Judith. Letní dům, později; Nic než přízraky* [online], 2003. [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/10055/hermann-judith-letni-dum-pozdeji-nic-nez-prizraky>
15. KAŇKOVÁ, M. *Český rozhlas Vltava. Kompletní rozhovor z ArtCafé* [online], 2018. [cit. 14. 2. 2019] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/klicem-k-lidskemu-zivotu-je-touha-judith-hermannova-predstavuje-povidkovou-7685850>
16. KOPÁČ, Radim. *Idnes. Když život na autopilota promění stalking v lásku* [online], 2014. [cit. 2019-03-05] Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/pocatek-veskere-lasky-recenze.A160713_144930_literatura_ts
17. *Kosmas.* [online] [cit. 2019-04-12] Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/253942/lettipark/>
18. *Leggendo Metropolitano.* [online] [cit. 2019-04-12] Dostupné z: <https://www.leggendometropolitano.it/en/protagonisti/Judith-Hermann/526>
19. *MeetFactory.* [online] [cit. 2019-02-24] Dostupné z: <http://www.meetfactory.cz/cs/o-nas-2>
20. *MeetFactory. Judith Hermann, Matěj Samec. Počátek veškeré lásky* [online]. [cit. 2019-02-24] Dostupné z: <https://www.i-divadlo.cz/divadlo/meetfactory/pocatek-veskere-lasky>

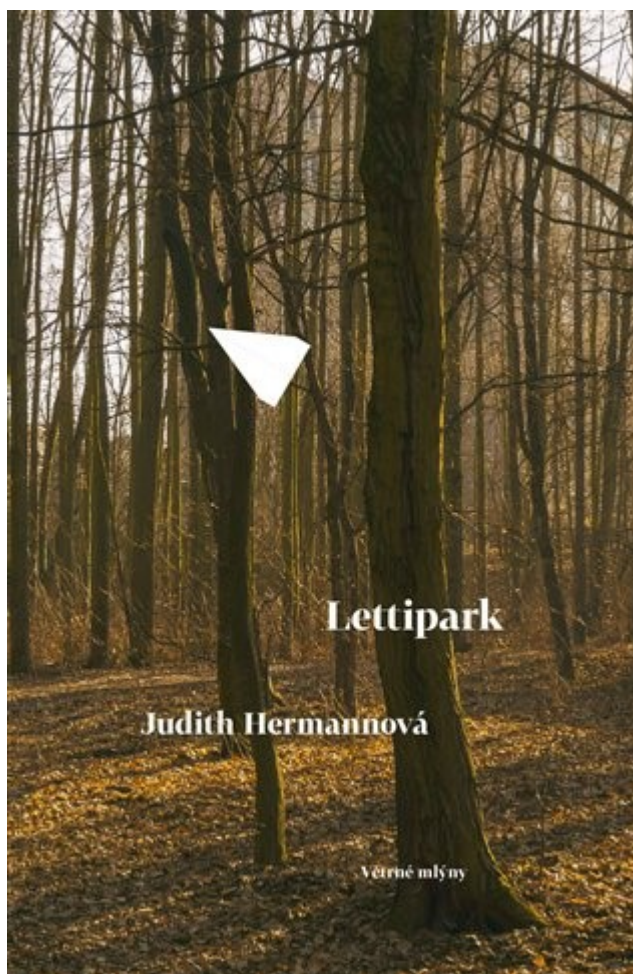
21. *Megaknihy*. [online] [cit. 2019-04-12] Dostupné z:
<https://www.megaknihy.cz/svetove/5166548-lettipark.html>
22. MINKMAR, Nils. *Frankfurter Allgemeine. Judith Hermann im Gespräch. Mein Sohn findet meine Ängste völlig übertrieben*. [online], 2014. [cit. 2019-03-04] Dostupné z: <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/judith-hermann-im-gespraech-mein-sohn-findet-meine-aengste-voellig-uebertrieben-13076898.html>
23. MYŠKOVÁ, Ivana, 2013. *Český rozhlas Vltava. Co prožívají pozůstalí v nové povídkové knize Judith Hermannové Alice?* [online]. [cit. 2019-02-21] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/co-prozivaji-pozustali-v-nove-povidkove-knize-judith-hermannove-alice-5096166>
24. NAGY, Petr. Literární noviny. Zveme na debatu nad Knihou měsíce února [online], 2019. [cit. 2019-03-05] Dostupné z: <http://literarky.cz/literatura/222-literatura/27891-zveme-na-debatu-nad-knihou-msice-unora>
25. NOVAK, Eva. Jak se přiblížit těm, které milujeme? Dramata v setkávání Judith Hermannové. [online], 2016. [cit. 2019-03-22] Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/jak-se-priblizit-tem-ktere-milujeme-dramata-setkavani-v-povidkach-judith-5106597>
26. PILÁTOVÁ, Markéta. Respekt. Nic než přízraky aneb duchové. [online], 2009. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://www.respekt.cz/spisovatele-o-knihach/nic-nez-prizraky-aneb-duchove>
27. *Pražský divadelní festival německého jazyka. 23. ročník festivalu* [online]. [cit. 2019-02-21] Dostupné z: <http://www.theater.cz/>
28. *SCRIBD*. [online] [cit. 2019-04-12] Dostupné z:
<https://www.scribd.com/document/398818200/Skacel-Jan-Davne-proso>
29. ŠALDOVÁ, Lenka, 2018. Divadelní noviny. Křehké příběhy Judith Hermann [online]. [cit. 2019-02-23] Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/krehke-pribehy-judith-hermann>
30. ŠTEFANOVÁ, Veronika a SCHUSTEROVÁ, Kamila, 2017. *Český rozhlas Vltava. Inscenace „Počátek veškeré lásky“ o úzkosti, smutku a uzavřenosti* [online]. [cit. 2019-02-24] Dostupné z:
31. VON KASSEL, Rainer. *Sächsische Zeitung. Das Liebesgewitter*. 2014, s. 8.

32. WEISS, Tomáš. Hospodářské noviny. Německá literární hvězda napsala knihu o smrti. A řála do živého. [online], 2013. [cit. 2019-03-20] Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-60732160-alice-hermannova-napsala-knihu-o-smrti-a-tala-do-ziveho>

Seznam příloh

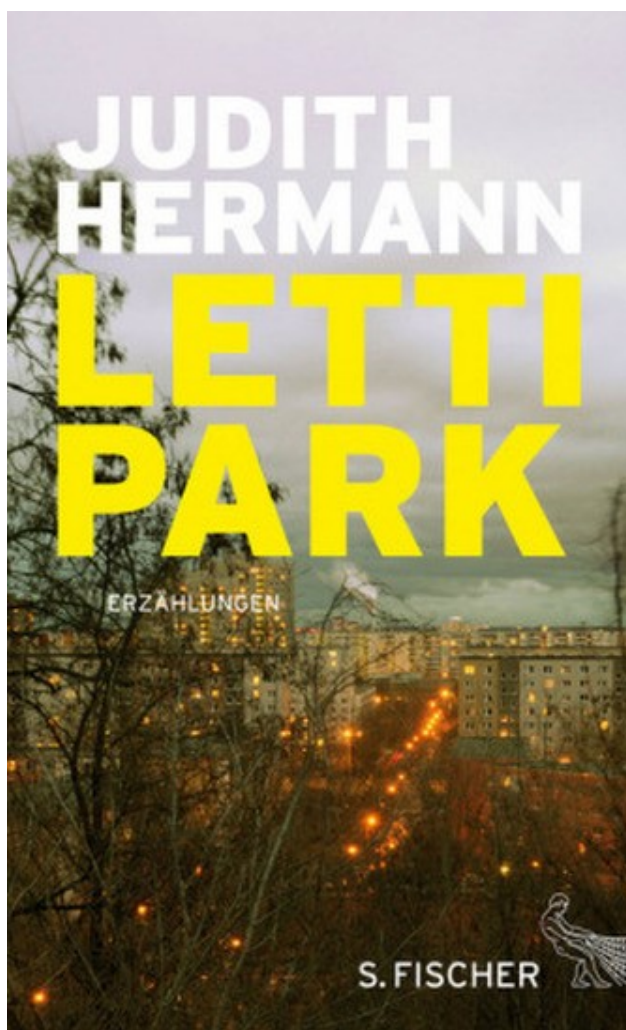
1. České vydání knihy *Lettipark*
2. Německé vydání knihy *Lettipark*
3. Inscenace románu *Počátek veškeré lásky (Aller Liebe Anfang)* v MeetFactory
4. Recenze knihy a pozvánka na debatu v Literárních novinách
6. Portrét Judith Hermannové

Příloha 1: *České vydání knihy Lettipark*

Zdroj: *Kosmas*. [online] [cit. 2019-04-12] Dostupné z:
<https://www.kosmas.cz/knihy/253942/lettipark/>

Příloha 2: *Německé vydání knihy Lettipark*

Zdroj: Megaknihy. [online] [cit. 2019-04-12] Dostupné z:
<https://www.megaknihy.cz/svetove/5166548-lettipark.html>

Příloha 3: Leták z představení *Počátek veškeré lásky* (*Aller Liebe Anfang*)

Judith Hermann
POČÁTEK VEŠKERÉ LÁSKY

překlad románu: **Petr Štědroň**

režie a scéna: **Filip Nuckolls**

kostýmy: **Lucie Šperlová**

hudba: **Ondřej Švandrlík**

dramatizace a dramaturgie: **Matěj Samec**

produkce: **Magda Juránková**

inspice: **Andrea Černá**

světla: **Michal Pustay**

zvuk: **Tomáš Novotný**

hrají:

Anita Krausová

Jakub Gottwald

Diana Toniková

Lucie Domesová

Jan Jankovský

V textu inscenace jsou použity části z povídek Judith Hermann ze sbírek *Letní dům*, *později*; *Nic než přízraky* a *Alice*.

Premiéra 28. 2. 2017 ve zkušebně divadla MeetFactory

Zdroj: Leták zaslaný e-mailovou korespondencí se Zuzanou Kolouchovou z MeetFactory

knihy měsíce

Judith Hermannová: *Lettipark*, Větrné mlýny

Autorka se narodila roku 1970 v Berlíně a její obraz v povědomí literární obce volně souvisí s tím, jak si německá publicistika zpřístupňuje dění v literatuře. Příliv mladých autorek si novináři pojmenovali jako „zářák slečen“. Osmadvacetiletá Hermannová debutovala souborem povídek *Letní dům, později* a u povídek zůstala i v další knize nazvané *Nic než přízraky*. Způsob její prózy si člověk zapamatuje. Od užvaněného okolí se odlišuje výrazovým minimalismem a elegancí přesných vět.

Nakladatelství Větrné mlýny vydalo v roce 2013 v překladu Terezy Semotamové i třetí knihu Hermannové s titulem *Alice*. Ali-

ce je mlčná hrdinka nedůležitého věku a prochází pěti povídkami, jako by ty texty dohromady tvořily příběh jejího života. Života, ze kterého odpadává jeden muž za druhým. Muži opouštějí tento svět. A je to stejně smutné, jako když se vám v latte macchiato na terase kavárny utopí brouk. Zíráte do chladného vesmíru, Venuše, Země, Mars, Jupiter... V současné německé próze se hodně chodí po ulicích, zejména v noci. Platí to i pro tuto knihu. Žítí bez řádu se chytá topografie měst, taky se dost jezdí od jednoho města ke druhému. Připomíná to neurotické tiky samoty.

První autorčinu větší samostatnou prózu *Počátek veškeré*

ré lásky přeložil Petr Štědroň a edičně ji uplatnil ve Větrných mlýnech před třemi lety. I zde je poznávacím znamením Hermannové konkrétnost založená na záznamu smyslových vjemů. Krátké věty přisazují jedno konstatování za druhým a najednou za nimi prosivá náhoda, o jejíž povaze nepadne ani slovo, ale která tu přesto je. Stellu neodbytně sleduje záhadný muž a všude okolo plyne zoufale obyčejný život satelitního sídliště. V podstatě se nic neděje, a přesto na čtenáře padá příkrov všudypřítomného ohrožení, tíživé bezvýhodnosti a smutku. Obkličuje nás šilenství banality. Ke třem fyzicky nemocným klientům, o které se Stella

PETR BÍLEK

jako sociální asistentka stará, se přidružuje psychicky nemocný, oslovuje nás polopřímá řeč smrti. Nic pro zasmání.

Zatím poslední dílo cenami ověřené Hermannové vydalo stejné nakladatelství s vrocením 2018. Povídky s názvem *Lettipark* přeložil opět Petr Štědroň. Předcházející autorské charakteristiky nepopírá ani toto dílo. Jen se v něm pro mne zdůraznila příbuzenská linie, kterou cítím mezi prozaickým světem švýcarského klasika Maxe Frische a touto naší současností. Připadá mi, jako by se nad větami, odstavci a stránkami obou jmenovaných spisovatelů chvěl stejný křísťalový vzduch nená-

vratně prchavé situace, a není v něm nic, za co byste tu chvíli uchopili a zadrželi ji ke zřetelnému pochopení. Nenápadné události v obchodě, v restauraci nebo třeba u ohně a maríngotky zvažují odpovědi na to, co znamená lidská blízkost, jak je křehká, jak neovlivní náhodu, jak je bezbranná v jejím proudu, jak se rozpadá osud, když chybí schopnost vnímat přítomnost jinak než jako provizorium. Jako bychom si dokázali svůj život vzít pořádně do hlavy jen až nad fotografiemi, které nám těžavý čas zastaví. Tady se nesází na děj a překvapivé pointy, dramata našich životů se odehrávají za kouřovou clonou vědnosti.

Čtenáře Biblia a Literárních novin zveme na debatu nad knihou *Lettipark*, která proběhne 27. 2. od 19 hodin v naší redakci (Korunní 810/104, budova D, 3. patro, Praha 10).

Zdroj: *Biblio Literární noviny: časopis pro čtenářskou veřejnost - o knihách ze všech stran.*

Praha: Litmedia, 2/2019. ISSN 2336-1921.

Příloha 5: Portrét Judith Hermannové

Zdroj: *Leggendo Metropolitano*. [online] [cit. 2019-04-12] Dostupné z:
<https://www.leggendometropolitano.it/en/protagonisti/Judith-Hermann/526>